

**ФИНАЛЕН ДОКЛАД ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА
ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ГРАДСКО
ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И РАЗВИТИЕ
НА ГРАД СЛИВЕН**

ЗА ПЕРИОДА 2014-2020

<https://mun.sliven.bg/>

Съдържание

ВЪВЕДЕНИЕ	4
ПРЕДМЕТ	4
ПОДХОД	6
Източници на информация за извършване на наблюдение	6
Методи за извършване на оценката	6
ОСНОВНИ ПАРАМЕТРИ НА ИПГВР НА ГРАД СЛИВЕН 2014-2020	6
АКТУАЛИЗИРАНА МАТРИЦА ЗА ПРОЕКТИТЕ В ЗОНИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ И ЗА ПРОЕКТИТЕ ЗА ФУНКЦИОНАЛНИ ВРЪЗКИ	11
ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА НА ОБЩИНА СЛИВЕН – ОСНОВЕН ИНСТРУМЕНТ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ИПГВР	11
Таблица 1: Списък с основни проекти:	11
Таблица 2: Списък с резервни проекти:	13
Таблица 3: Списък с допълнителни проекти, включени през 2018 г. в изпълнение на изменени Насоки за кандидатстване по процедура за директно предоставяне на БФП по ПО 1 на ОПРР:	16
Междинно звено за оценка на проекти, подадени в рамките на Инвестиционната програма на Община Сливен	17
Етапи на изпълнението на проектите от Инвестиционната програма на Община Сливен:	18
Фигура 4: Карта с местоположение на обектите, финансирани от ИП на Община Сливен:	22
ОТЧЕТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ИНДИКАТОРИТЕ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ НА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПЛАНА	22
Таблица 4: Списък на изпълнени или в процес на изпълнение проекти в зоната за публични функции с висока обществена значимост	22
Таблица 5: Списък на изпълнени или в процес на изпълнение проекти в зоната с потенциал за икономическо развитие	25
Таблица 6: Списък на изпълнени или в процес на изпълнение проекти в зоната с преобладаващ социален характер	26
Фигура 5: Идентифицирани поректи в ИПГВР	33
Фигура 6: Разпределение на изпълнените проекти по зони за въздействие	33
Хоризонтални проекти	33
Таблица 7: Списък на изпълнени или в процес на изпълнение хоризонтални проекти в направление развитие на човешките ресурси	35
АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ПОСТИГНАТИЯ НАПРЕДЪК В ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ИПГВР ..	37

ИНФОРМАЦИЯ ЗА ВЪЗНИКНАЛИТЕ ПРОБЛЕМНИ ОБЛАСТИ, ОГРАНИЧИТЕЛИ И ДР., ПРОЯВЕНИ НА МЕСТНО НИВО И ПОПРЕЧИЛИ ЗА ПЪЛНАТА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ИПГВР	39
ОСНОВНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ЗА СЛЕДВАЩИЯ ПЕРИОД.....	42

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

БФП	Безвъзмездна финансова помощ
ВиК	Водоснабдяване и канализация
ДБФП	Договор за безвъзмездна финансова помощ
ЕИП	Европейско икономическо пространство
ЕС	Европейски съюз
ЕФРР	Европейски фонд за регионално развитие
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ЗРР	Закон за регионално развитие
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ИП	Инвестиционна програма
ИПГВР	Интегриран план за градско възстановяване и развитие
ИСУН	Информационна система за Управление и наблюдение на средствата от ЕС в България
КЗК	Комисия за защита на конкуренцията
КФ	Кохезионен фонд
МГОТ	Масов градски обществен транспорт
МЗ	Междинно звено
МРРБ	Министерството на регионалното развитие и благоустройството
НКПР	Национална концепция за пространствено развитие
НСРР	Национална стратегия за регионално развитие
ОБС	Общински съвет
ООН	Организация на обединените нации
ОП	Оперативна програма
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда“
ОПР	Общински план за развитие
ОПРР	Оперативна програма „Региони в растеж“
ОПРЧР	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“
ПО	Приоритетна ос
ПЧП	Публично-частно партньорство
УО	Управляващ орган

ВЪВЕДЕНИЕ

ПРЕДМЕТ

Интегрираният план за градско възстановяване и развитие (ИПГВР) на град Сливен за програмния период 2014-2020г. е един от стратегическите документи на община Сливен, приети и прилагани в посочения програмен период, а именно:

- Общински план за развитие на община Сливен- 2014-2020 г.;
- ИПГВР на гр. Сливен 2014-2020 г.

ИПГВР е разработен като програмен документ, който съдържа конкретни параметри за развитието на зоната/ите за въздействие и планира ресурсната обезпеченост на изпълнението. Целта на ИПГВР е да подпомогне осъществяването на визията за развитието на града, чрез реализация на проекти в градски територии в неудовлетворително състояние, с негативни тенденции в развитието и/или с нереализиран потенциал, с привличане и координирано управление на разнородни инвестиции. Стратегията на ИПГВР определя начина, по който в рамките на общата визия за развитието на града ще се преодолеят несъответствията и изоставането на градски територии и подсистеми, включително такива със социални проблеми, или ще се реализират ресурси с потенциал за удовлетворяване на потребности от общоградско значение за постигане на тази визия. Стратегията е обоснована, като за всяка от определените зони за въздействие е посочено каква конкретна част от визията за развитие на града ще бъде подпомогната, включително кои приоритети ще се постигат, отнесено към действащите стратегически планови документи от всички нива, включително секторните стратегии.

ИПГВР на град Сливен е разработен с широко гражданско участие, обхванало както населението в неговата цялост по въпросите от общоградско значение, така и на специфични групи, носители на групови интереси по териториален, етнически, възрастов или друг признак, а също така и представителните структури на бизнеса в условията на прозрачност и партньорство между местните и регионалните власти, неправителствения сектор и частните инвеститори. ИПГВР е разработен съгласно изискванията на Методическите насоки на Министерството на регионалното развитие за разработване и прилагане на интегрираните планове за градско възстановяване и развитие, издадени в съответствие с изискванията на Закона за регионалното развитие.

ИПГВР е приет от Общински съвет Сливен с Решение No 837 от 27.06.2013 г. Планът е одобрен от Управляващия орган на Оперативна програма „Регионално развитие“ 2007-2013 г, с писмо с изх. No 99-00-6-12394 /2/ от 13.12.2013 г.

Нормативните основания за изготвяне на документа „Финален доклад за изпълнение на ИПГВР на гр. Сливен 2014-2020 г.“ са в т. 5.1 и 5.2. на „Методическите насоки за разработване и прилагане на Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие (Изменение)“, утвърдени от Министъра на регионалното развитие и благоустройството от м. март 2019 г., както и утвърдени „Методически насоки за разработване и прилагане на Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие (изменение от м. декември 2020 г.)“.

Изисквания на УО на ОПРР за финалното отчитане на ИПГВР.

Изискванията на Управляващия орган (УО) на ОП „Региони в растеж“ 2014-2020, подкрепени от посочените „Методически насоки ....“ за финалното отчитане на ИПГВР са за изготвяне на финален доклад - отчет за изпълнение на плана. В структурно и съдържателно отношение финалният доклад включва:

- Актуализирана матрица – бюджет за проектите в зоните за въздействие и за проектите за функционални връзки, с включени следните проекти/ проектни идеи, които са идентифицирани към момента на финално отчитане и които не са включени в матрицата – бюджет:

- Всички проектни идеи, които общината е включила в процеса по актуализиране и допълване на инвестиционната си програма по Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ на ОПРР 2014-2020;

- Всички проекти, предвидени за финансиране изцяло с финансови инструменти по Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ на ОПРР 2014 – 2020, за които Междинното звено е издало положително становище за съответствие с ИПГВР;

- Други нови проекти/проектни идеи, които са идентифицирани след одобрението/ изменението на ИПГВР до момента на финалното отчитане, които допринасят за изпълнението на целите и приоритетите на ИПГВР.

В частта за актуализираната матрица-бюджет на финалния доклад-отчет следва да се съдържа информация за проектите в зоните за въздействие и проектите за хоризонтални връзки (включени в ИПГВР в момента на неговото изработване) и на такива към момента на изготвяне на финалния доклад.

- Отчет за изпълнение на индикаторите за наблюдение на реализация на плана;
- Анализ и оценка на постигнатия напредък в изпълнението на ИПГВР;
- Информация за възникналите проблемни области, ограничители и др., проявени на местно ниво и попречили за пълната реализация на ИПГВР;
- Основни изводи и препоръки за бъдещи стратегически и планови документи на местно ниво, за следващ период.

Отчетът за изпълнение на ИПГВР на гр. Сливен 2014-2020 се представя под формата на подробен финален доклад - отчет за извършените дейности по реализацията на заложените в плана и на допълнително изпълнени проекти по утвърдената и приета от УО на ОПРР Инвестиционна програма на община Сливен за изпълнение на ПО 1 на ОПРР 2014-2020г.

Финалният доклад - отчет за изпълнение на ИПГВР на гр. Сливен 2014 -2020 има за задача да отговори дали са спазени принципните изисквания за този тип планове, основните от които са:

- Изискванията за устойчиво развитие на град Сливен и неговия ареал;
- Осъществено ли е естествено вписване на ИПГВР на гр. Сливен с действащия в същия програмен период Общински план за развитие на община Сливен
- Постигната ли е максимална концентрация на разполагаемите ресурси (финансови, материални, кадрови и др.) с оглед постигане на синергичен ефект от провежданата регионална политика;
- Налице ли е хоризонтална обвързаност по линия на устойчивото развитие на гр. Сливен, равните възможности и недискриминация, опазване и въздействие на околната среда и какъв ефект е постигнат при реализацията на плана;
- Осъществено ли е нужното партньорство със заинтересованите страни и в какво се изразява то.

ПОДХОД

Реализираните дейности, които се анализират и оценяват при изготвяне на финалния доклад-отчет за изпълнение на ИПГВР на град Сливен засягат основните моменти, заложен не само при разработването, а основно при прилагането на самия Интегриран план. Процесът по планиране на интегрираното градско развитие на гр. Сливен подпомагано с финансовите инструменти на Европейския съюз, включва изработване на ИПГВР на гр. Сливен 2014-2020 г. Предмет на финалния отчет са проектите, заложен в изработения и приет от Общинския съвет на община Сливен ИПГВР, който е утвърден и от УО на ОПРР 2007 – 2013г. и е със срок за изпълнение 2014-2023г.

Процесът на изпълнение има за задача да отчете изпълнението на заложените в ИПГВР проекти по съответните приоритетни оси, като се акцентира по проектите по ПО 1 на ОПРР. Оценяват се и други проекти, които са включени в утвърдената от УО на ОПРР Инвестиционна програма (ИП) на община Сливен за изпълнение на ИПГВР. Както бе отбелязано, акцентът е поставен върху изпълнението на проектите по Приоритетна ос 1 на ОПРР. Процесът на финалното отчитане е основната задача на финалния доклад-отчет за изпълнение на ИПГВР на гр. Сливен 2014-2020 г. Отчита се и степента на публичност на резултатите и ефекта от изпълнението на ИПГВР.

Източници на информация за извършване на наблюдение

Като основни източници на информация за изпълнение на ИПГВР, са използвани публичнодостъпни данни, информация, предоставена от Община Сливен и от следните информационни регистри:

- Информационна система за управление и наблюдение на средствата от ЕС в България 2020 – ИСУН 2020;
- Регистър за проекти – Община Сливен
- Национален статистически институт
- Регионално управление на образованието – Сливен
- Дирекция „Социално подпомагане“ – Сливен
- Областен информационен център – Сливен
- Общинска администрация - Сливен

Методи за извършване на оценката

За изготвяне на настоящата оценка са използвани следните методи:

- Кабинетно проучване – проучване на документи, информация и данни от различни източници;
- Описание – описват се факти, данни, резултати, констатации, препоръки и изводи;
- Анализ и синтез – анализира се базовата входяща информация и данни и се обобщават резултатите;
- Сравнение – сравняват се данни, факти, показатели и резултати. На база на сравнението се правят изводи и препоръки.
- Експертна оценка – оценява се степента на изпълнение, степента на постигане на заложените цели, ефективност и ефикасност на използваните ресурси и други.

ОСНОВНИ ПАРАМЕТРИ НА ИПГВР НА ГРАД СЛИВЕН 2014-2020

За постигане на обективност при разработването на настоящия документ са определени ясни критерии за оценка на извършените действия и ефекта от изпълнението

на ИПГВР на Сливен. Използваните критерии за извършването на последващата оценка дават отговор на определени въпроси, а именно:

Визия на ИПГВР

Сливен- възроден предприемачески дух, добро място за живот, добро управление

Формулираната визия се основава на основните акценти от проведените проучвания и обсъждания, а именно;

- Необходимост от акцентирание върху традициите на града
- Присъствието на хората във визията
- Желанието на хората за удобна и проветлива жизнена среда, която се постига чрез подобрена инфраструктура
- Осъществено развитие основано на добро управление

Формулираната стратегическа цел на плана е:

Възраждане на гр. Сливен чрез възстановяване и развитие на градската среда, ефективно използване на ресурсите и осигуряване на качествени публични услуги.

Цели на ИПГВР

Основната цел на интегрирания план е насочена към устойчивото развитие на град Сливен като център на агломерационен ареал и подобряване качеството на живот, чрез координирано управление на инвестиции за създаване на атрактивни и здравословни обществени пространства и подобряването на екологичната среда чрез благоустрояване на физическата среда в град Сливен, подобряване на образователната инфраструктура, осигуряване на подходяща социална инфраструктура за уязвими групи от населението и намаляване на социалните различия, запазване на културната идентичност на града, възстановяване и развитие на транспортната инфраструктура чрез създаване на по-ефективен, по-бърз и по-екологичен градски транспорт, с по-малко потребление на енергия и възможности за алтернативни форми на транспорт.

Структура и съдържание на ИПГВР. Зони за въздействие.

В съответствие с определената Визия за развитие на гр. Сливен и основните характеристики на урбанизираната територия са определени три зони за въздействие. Те са определени в съответствие с формиралата се през годините пространствена, демографска, социална и икономическа структура на урбанизираната територия на гр. Сливен. Одобрени са с Решение на Общински съвет Сливен № 614 от 11.02.2013 г. и писмо от Управляващия орган на Оперативна програма „Регионално развитие“ 2007-2013 г, с изх. № 99-00-6-2839 от 20.03.2013 г. Общата площ на предложените зони за въздействие възлиза на 11,7 км², което е приблизително 51% от територията на град Сливен. Предложените зони за въздействие на практика обхващат целия градски център, всички жилищни квартали в строителните граници на гр. Сливен, както и съществена част от трите основни индустриални зони. По този начин изпълнението на интегрирания план с така предложен обхват допринася за подобряване на цялостната градска среда в Сливен. Идентифицираните и приети зони са както следва:

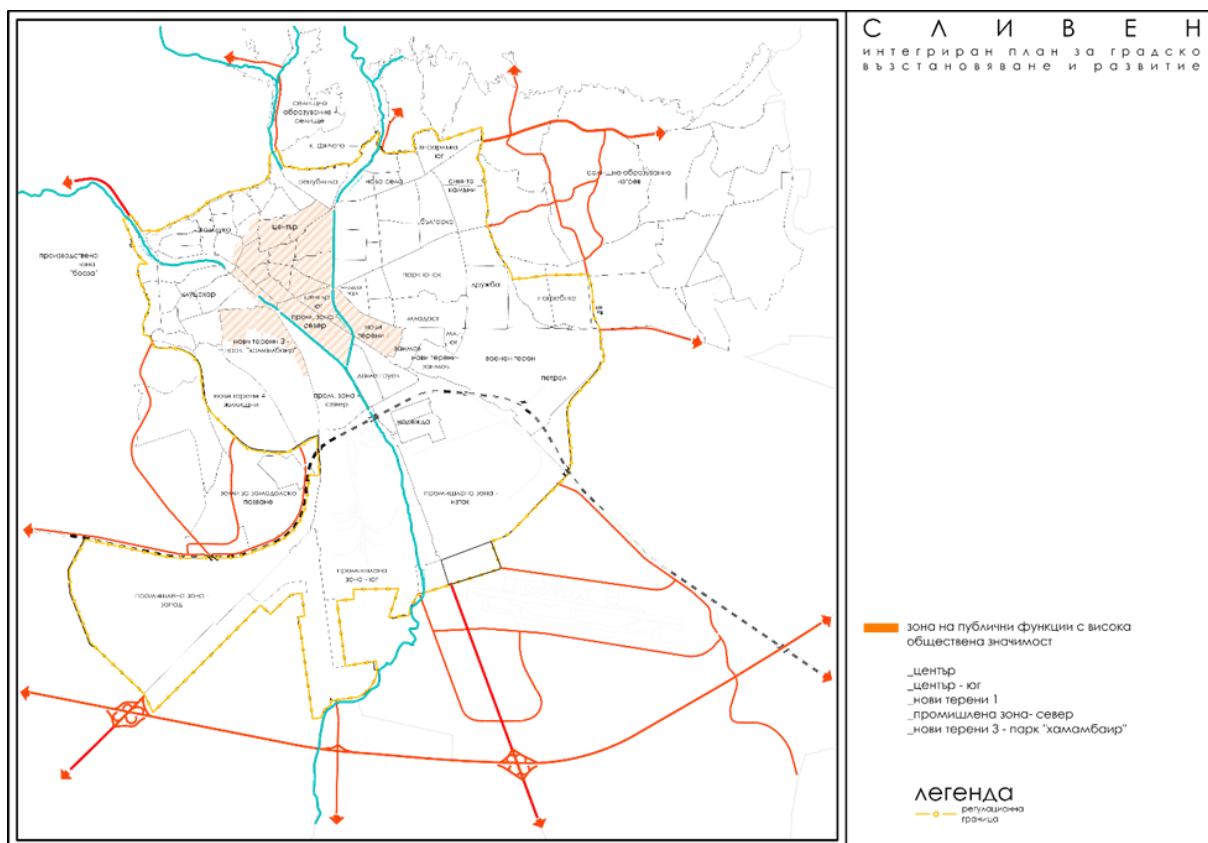
ЗОНА С ПУБЛИЧНИ ФУНКЦИИ, С ВИСОКА ОБЩЕСТВЕНА ЗНАЧИМОСТ

Зоната е с площ **1,92 км²** и представлява компактна и хомогенна от географска гледна точка територия, включваща градското ядро и административния център на града.

Граници и обхват на зоната: на север, северозапад границата на зоната започва от ъгъла на ул. „Верила” и ул. „Великокняжевска”. Тръгва на изток по ул. „Верила”, завива по ул. „Антон Пану”, следва улиците „Професор Асен Златаров” и „Ген. Столетов” и по ул. „Професор Асен Златаров” стига до ул. „Елисавета Багряна”. Границата продължава на югоизток по ул. „Елисавета Багряна”, завива на юг по бул. „Христо Ботев” и продължава по ул. „Радой Ралин” до бул. „Цар Симеон”, включвайки бившите терени на военното поделение заключени между ул. „Радой Ралин”, бул. „Хаджи Димитър”, бул. „Бургаско шосе” и ж.к. „Стоян Заимов” и промишлена зона север, заключена между бул. „Хаджи Димитър”, ул. „Радой Ралин”, бул. „Цар Симеон” и ул. „Братя Миладинови”. Границата продължава на север по бул. „Цар Симеон”, на ъгъла с ул. „Братя Миладинови” пресича река Асеновска, обхваща парк „Хамамбаир”, продължава по бул. „Стефан Караджа”, пресича река Асеновска и тръгва на север по ул. „Генерал Скобелев” и ул. „Великокняжевска” до изходната си точка - ъгъла на ул. „Верила” и ул. „Великокняжевска”. Зоната включва терените заключени между ул. „Димитър Пехливанов Добрович”, ул. „Павел Милюков”, ул. „Любен Каравелов”, ул. „Джордж Уошбърн”, ул. „Асеновска” и ул. „Генерал Скобелев” както и терените намиращи се между ул. „Генерал Скобелев”, ул. „Великокняжевска”, ул. „Абаджийска”, ул. „Клокотница” и ул. „Професор К. Ичерек”.

Специфичната цел на развитие на зоната е: *Осигуряване на съвременни публични пространства, предоставящи достъп до качествена среда и услуги и формиращи ядро на градска активност*

Фигура 1: Карта на зоната с публични функции с висока обществена значимост

ЗОНА С ПОТЕНЦИАЛ ЗА ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

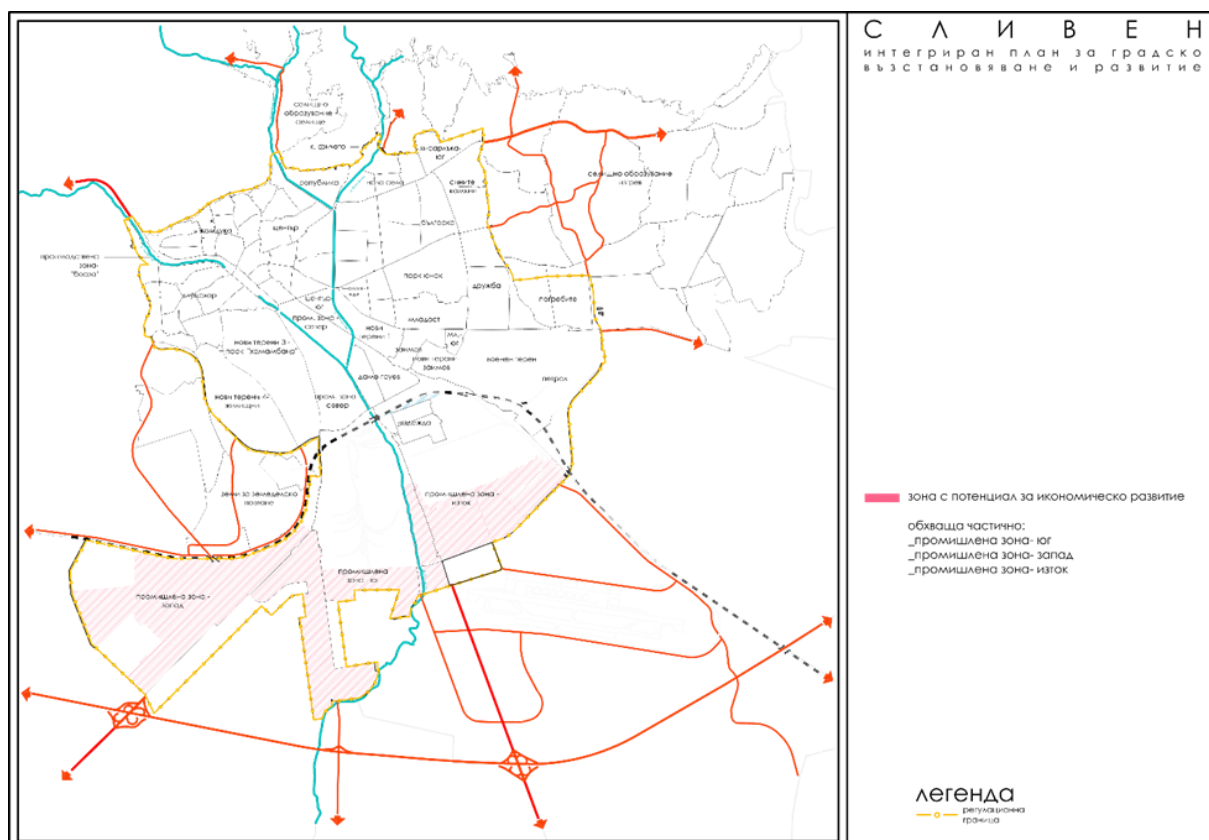
Зоната с потенциал за икономическо развитие включва значителна част от формиралата се по протежението на цялата южна периферия на града Индустриална зона, чиято пространствена структура е сформирана през годините на интензивна индустриализация на града (60-те и 70-те години на миналия век).

Площта на зоната е 4,47 км².

Граници и обхват на зоната: В нейните граници са включени терени от индустриални зони запад, изток и юг. В северозападния край на зоната границата започва с регулационната граница на Сливен, северно от УПИ I, кв.2, преминавайки по жп линията в посока изток до достигане на жп прелеза. На изток завива по съществуващите улици, включвайки изцяло кв.12 и кв.14 и продължава на юг по ул.”Самуиловско шосе” до достигане на кръстовището с ул.”Керамика”, след което завива на изток по ул.”Керамика” и поема на север по р.Асеновска. Границата тангира на коритото на реката, преминава по трасето на паропровода, като затваря на север кв.23, включвайки го в зоната за въздействие. Завива на юг по ул.”Ямболско шосе”, а след достигане кръстовището с ул.”Светлина” продължава на изток по нея до обръщането. Границата продължава в южна посока, като включва в обхвата УПИ II в кв.25 и УПИ IV в кв.37 до достигане на регулационната граница на Сливен. Границата на зоната завива на запад, дублирайки регулационните граници на град Сливен до ул.”Банско шосе” включително. След това границата на зоната завива на северозапад отново по регулацията на града, но изключва от обхвата на зоната кв.4, като го обикаля от североизток, продължава на северозапад и югозапад до достигане регулационните граници на град Сливен. Продължава на северозапад, като върви по границата на УПИ I в кв.58 и завива по северната му граница, след което завива по западната граница на УПИ I, кв.2 до достигане началната точка.

Специфичната цел на развитие на зоната е: *Развитие на предприемачество и подкрепа за конкурентноспособността на местната икономика.*

Фигура 2: Карта на зоната с потенциал за икономическо развитие

ЗОНА С ПРЕОБЛАДАВАЩ СОЦИАЛЕН ХАРАКТЕР

Зоната с преобладаващ социален характер включва жилищните комплекси строени в периода 1970-1990г. с преобладаващ сграден фонд, строен по индустриален способ, с недостатъчно облагородени и изградени публични пространства, в които живее

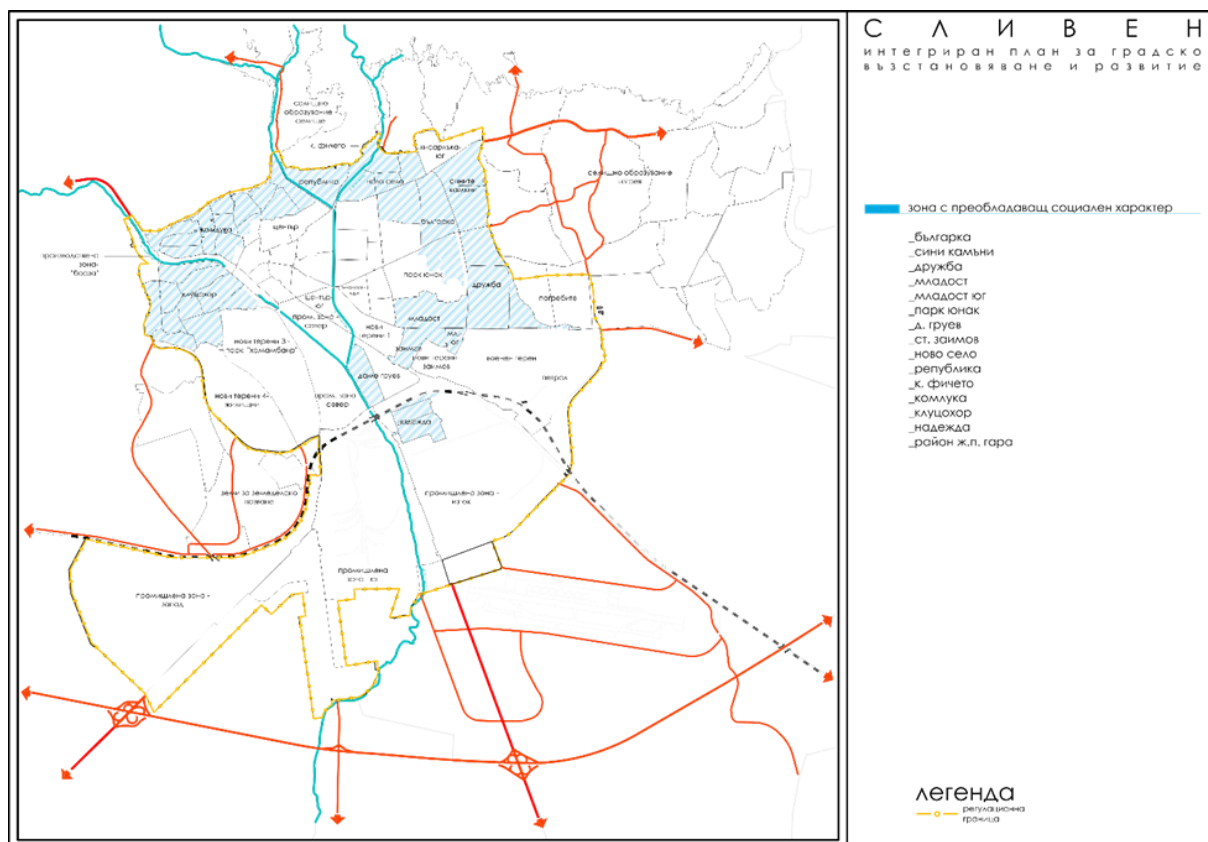
най-голям брой население, немалка част от което е със сериозни проблеми от социален характер.

Площта на зоната с преобладаващ социален характер е 4,78 км².

Граници и обхват на зоната: Границата на зоната започва на север от мястото където ул. "Орешака" пресича регулационната граница на град Сливен. Границата на зоната следва северната и източната регулационна граница до бул. „Бургаско шосе“, изключвайки структурни единици Хисарлъка юг и Погребите. Границата продължава на запад по „Бургаско шосе“, завива по ул. „Александър Пушкин“, бул. „Георги Данчев“ и по улица „Добри Добрев“ стига до бул. "Панайот Хитов" като в границите на зоната са включени жилищните комплекси на юг от бул. „Бургаско шосе“, а именно: ж.к. Младост-юг със стадион „Академик“, ж.к. Даме Груев, ж.к. Стоян Заимов и ж.к. Надежда, както и района на гарата заключен между бул. „Илинденско въстание“, бул. „Цар Симеон“ и ж.к. Надежда. Границата минава на запад по бул. "Панайот Хитов", завива по ул. „Елисавета Багряна“, ул. „ Професор Асен Златаров“, ул. „Генерал Столетов“, ул. „ Професор Асен Златаров“ и по ул. Антон Пану“ и ул. „Верила“ стига до ул. „Великокняжевска“. Границата продължава на юг по ул. „Великокняжевска“ и ул. „Генерал Скобелев“, пресича река Асеновска, тръгва на юг по бул. " Стефан Караджа", заобикаля парк „Хамамбаир“ и южните части на ж.к. Клуцохор“ и следвайки регулационната граница на град Сливен завършва в изходната си точка. В зоната не е включена промишлена зона „Боаза“.

Специфичната цел на развитие на зоната е: *Осигуряване на пълноценна градска жилищна среда и достъп до обществено обслужване*

Фигура 3: Карта на зоната с преобладаващ социален характер

Приоритети на ИПГВР на гр. Сливен за периода 2014-2020г.

- **Приоритет 1:** Възстановяване и развитие на средата за обитаване и подобряване на енергийната ефективност

- **Приоритет 2:** Възстановяване и развитие на транспортната и техническата инфраструктура
- **Приоритет 3:** Възстановяване и развитие на културната, образователна, здравната, спортната и социалната инфраструктура
- **Приоритет 4:** Подобряване възможностите за осъществяване на бизнеса и развитие на предприемачеството

Съгласно Методическите указания, се допуска изменение на ИПГВР с цел включване на допълнителни проекти извън зоните за въздействие за подкрепа на функционалните връзки на града с неговата периферия. Изменение на ИПГВР се допуска и в случай, че изменението се състои единствено с включване на нови проекти за реализиране в определените зони за въздействие. Изменението на стратегическия документ се допуска през 2015 година или през 2019 година чрез инициативата на кмета в зависимост от проявените потребности и идентифициране на нови обекти на интервенция.

През този период Община Сливен не е предприела действия за изменение на Интегрирания план за периода 2014-2020 година.

АКТУАЛИЗИРАНА МАТРИЦА ЗА ПРОЕКТИТЕ В ЗОНИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ И ЗА ПРОЕКТИТЕ ЗА ФУНКЦИОНАЛНИ ВРЪЗКИ

ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА НА ОБЩИНА СЛИВЕН – ОСНОВЕН ИНСТРУМЕНТ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ИПГВР

Инвестиционната програма (ИП) представлява средносрочен документ за реализация на ИПГВР, разработван за финансовата рамка 2014-2020 г. от всички 39 града от 1-во до 3- то йерархично ниво от националната полицентрична система. ИП за изпълнение на местните политики за устойчиво градско развитие е ключов документ за изпълнение на изискванията на чл. 7 от Регламента за ЕФРР №1301/2013. С програмата се прави естествен и логичен преход между одобрените ИПГВР и конкретните проекти, за които се предоставя БФП по ОПРР 2014-2020. Чрез ИП се осигурява механизъм за определяне на приноса и подкрепата на ОПРР 2014-2020 за цялостното изпълнение на ИПГВР на градовете, както и се гарантира целенасоченост, фокусиране и концентриране на финансовите ресурси по съответните инвестиционни приоритети.

ИП на Община Сливен е в подкрепа реализацията на ИПГВР на гр. Сливен, който е изготвен след широко обществено обсъждане и включва списък с индикативни основни проекти за финансиране чрез БФП и списък с индикативни резервни проекти, които са включени в Програмата за реализация на ИПГВР. ИП е изготвена и подадена през 02.2016 г. По време на нейното изпълнение не са правени промени в основния и резервен списък с проекти. През 2018 г., в изпълнение на изменени Насоки за кандидатстване по процедура за директно предоставяне на БФП по ПО 1 на ОПРР, са допълнени двата първоначални списъка с още 3 броя проектни идеи, след изпълнение на процедурата по подбор, описана в Насоките на Управляващия орган.

Формираният окончателен списък от проекти в ИПГВР съдържа Основен списък с 5 проекта обхващащи 9 обекта, на обща стойност 25 895 590 лв., и Резервен списък с 14 проекта за 14 обекта на обща стойност 11 690 000 лв. Актуализацията през 2018 г. включва допълнителен списък с още 3 проекта и 4 обекта в тях на стойност 4 950 000 лв.

Таблица 1: Списък с основни проекти:

№	Наименование на проекта	Обекти на интервенция, включени в проекта	Зона за въздействие, в която попада обекта на интервенция/ 20% функционални връзки	Индикативна стойност на БФП за обекта/ проекта, лв.	Индикативна стойност на собствен принос/ принос от финансов инструмент	Индикативен общ размер на проекта
Инвестиционен приоритет: „Интегриран градски транспорт“						
1	Интегриран градски транспорт гр. Сливен	Интегриран градски транспорт	трите зони	14 731 998.00	0.00	14 731 998.00
Общо за инвестиционен приоритет „Интегриран градски транспорт“:				14 731 998.00	0.00	14 731 998.00
Инвестиционен приоритет „Градска среда“						
Група дейности „Градска среда“						
2	Подобряване на градската среда на Сливен	Рехабилитация и благоустрояване на поречията на р. Асеновска	Зона с преобладаващ социален характер	1 478 911.00	0.00	1 478 911.00
		Рехабилитация, благоустрояване и обновяване на обществени озеленени площи за широко ползване и междублокови пространства в кв. Република	Зона с преобладаващ социален характер	721 000.00	0.00	721 000.00
Общо за инвестиционен приоритет „Градска среда“				2 199 911.00	0.00	2 199 911.00
Инвестиционен приоритет „Социална инфраструктура“						
Група дейности „Социална инфраструктура“[3]						
3	Изграждане на общинска инфраструктура за предоставяне на социални услуги	Проектиране, изграждане и оборудване на Център за временно настаняване на бездомни лица	Зона с преобладаващ социален характер	1 111 588.00	0.00	1 111 588.00
		Проектиране, изграждане и оборудване на Кризисен център за жертви на домашно насилие	Зона с преобладаващ социален характер	1 111 588.00	0.00	1 111 588.00
Общо за група дейности „Социална инфраструктура“:				2 223 176.00	0.00	2 223 176.00
Група дейности „Културна инфраструктура“[4]						
4	Подобряване на културната инфраструктура в гр. Сливен	„Реконструкция и основен ремонт на изложбена зала „Сирак Скитник“.	Зона на публични функции	1 160 057.60	290 014.40	1 450 072.00

Общо за инвестиционен приоритет „Социална инфраструктура”			3 383 233.60	290 014.40	3 673 248.00	
Инвестиционен приоритет „Образователна инфраструктура”						
5	Подобряване на образователната инфраструктура в гр. Сливен	Основен ремонт и благоустрояване на ЦДГ "Зорница", кв. Стоян Заимов	Зона с преобладаващ социален характер	2 053 389.00	0.00	2 053 389.00
		Основен ремонт, благоустрояване и оборудване на ЦДГ "Мак" и прилежащото и дворно пространство	Зона на публични функции	1 242 902.00	0.00	1 242 902.00
		Основен ремонт и благоустрояване на ЦДГ "Вержин и Хаик Папазян", ж.к. Българка	Зона с преобладаващ социален характер	1 095 260.00	0.00	1 095 260.00
		Основен ремонт и благоустрояване на ЦДГ "Детство", ж.к. Младост	Зона с преобладаващ социален характер	898 882.00	0.00	898 882.00
Общо за инвестиционен приоритет „Образователна инфраструктура”			5 290 433.00	0.00	5 290 433.00	
ОБЩО СПИСЪК С ИНДИКАТИВНИ ОСНОВНИ ПРОЕКТИ			25 605 575.60	290 014.40	25 895 590.00	

Таблица 2: Списък с резервни проекти:

№	Наименование на проекта	Обекти на интервенция, включени в проекта	Зона за въздействие, в която попада обекта на интервенция/ 20% функционални връзки	Индикативна стойност на БФП за обекта/ проекта, лв.	Индикативна стойност на собствен принос/ принос от финансов инструмент	Индикативен общ размер на проекта
Инвестиционен приоритет „Градска среда”						
Група дейности „Градска среда“						
1	Благоустрояване на кв. Клуцохор	Рехабилитация, благоустрояване и обновяване на обществени озеленени площи за широко ползване и междублокови пространства в кв. Клуцохор	Зона с преобладаващ социален характер	977 000.00	0.00	977 000.00
Общо за проект 1:				977 000.00	0.00	977 000.00
2	Благоустрояване на кв. Комлука	Рехабилитация, благоустрояване и обновяване на обществени озеленени площи за широко ползване и междублокови пространства в кв.	Зона с преобладаващ социален характер	977 000.00	0.00	977 000.00

		Комлука				
		Общо за проект 2:		977 000.00	0.00	977 000.00
3	Благоустрояване на кв. Кольо Фичето	Рехабилитация, благоустрояване и обновяване на обществени озеленени площи за широко ползване и междублокови пространства в кв. Кольо Фичето	Зона с преобладаващ социален характер	977 000.00	0.00	977 000.00
		Общо за проект 3:		977 000.00	0.00	977 000.00
4	Благоустрояване на кв. Ново Село	Рехабилитация, благоустрояване и обновяване на обществени озеленени площи за широко ползване и междублокови пространства в кв. Ново Село	Зона с преобладаващ социален характер	977 000.00	0.00	977 000.00
		Общо за проект 4:		977 000.00	0.00	977 000.00
5	Благоустрояване на кв. Българка	Рехабилитация, благоустрояване и обновяване на обществени озеленени площи за широко ползване и междублокови пространства в кв. Българка	Зона с преобладаващ социален характер	977 000.00	0.00	977 000.00
		Общо за проект 5:		977 000.00	0.00	977 000.00
6	Благоустрояване на кв. Сини камъни	Рехабилитация, благоустрояване и обновяване на обществени озеленени площи за широко ползване и междублокови пространства в кв. Сини камъни	Зона с преобладаващ социален характер	977 000.00	0.00	977 000.00
		Общо за проект 6:		977 000.00	0.00	977 000.00
7	Благоустрояване на кв. Дружба	Рехабилитация, благоустрояване и обновяване на обществени озеленени площи за широко ползване и междублокови пространства в кв. Дружба	Зона с преобладаващ социален характер	977 000.00	0.00	977 000.00
		Общо за проект 7:		977 000.00	0.00	977 000.00

8	Благоустрояване на ж.к. Младост	Рехабилитация, благоустрояване и обновяване на обществени озеленени площи за широко ползване и междублокови пространства в ж.к. Младост	Зона с преобладаващ социален характер	977 000.00	0.00	977 000.00
		Общо за проект 8:		977 000.00	0.00	977 000.00
9	Благоустрояване на кв. Стоян Заимов	Рехабилитация, благоустрояване и обновяване на обществени озеленени площи за широко ползване и междублокови пространства в кв. Стоян Заимов	Зона с преобладаващ социален характер	977 000.00	0.00	977 000.00
		Общо за проект 9:		977 000.00	0.00	977 000.00
10	Благоустрояване на кв. Даме Груев	Рехабилитация, благоустрояване и обновяване на обществени озеленени площи за широко ползване и междублокови пространства в ж.к. Даме Груев	Зона с преобладаващ социален характер	977 000.00	0.00	977 000.00
		Общо за проект 10:		977 000.00	0.00	977 000.00
				9 770 000.00	0.00	9 770 000.00
Общо за инвестиционен приоритет „Градска среда“				9 770 000.00	0.00	9 770 000.00
Група дейности „Културна инфраструктура“[4]						
11	Реновиране на къща-музей "Хаджи Димитър"	Ремонт и благоустрояване на обектите на КИН и прилежащите им пространства: къща-музей на Хаджи Димитър, кв. Клучохор	Зона с преобладаващ социален характер	400 000.00	100 000.00	500 000.00
		Общо за проект 1:		400 000.00	100 000.00	500 000.00
12	Реновиране на къща-музей "Добри Чинтулов"	Ремонт и благоустрояване на обектите на КИН и прилежащите им пространства: къща-музей "Добри Чинтулов", кв. Комлука	Зона с преобладаващ социален характер	440 000.00	110 000.00	550 000.00
		Общо за проект 2:		440 000.00	110 000.00	550 000.00

13	Реновиране на "Къща на сливения бит"	Ремонт и благоустройство на обектите на КИН и прилежащите им пространства: къща-музей на сливения бит, кв. Комлука	Зона с преобладаващ социален характер	440 000.00	110 000.00	550 000.00
		Общо за проект 3:		440 000.00	110 000.00	550 000.00
14	Реновиране на библиотека "Сава Доброплодни"	Ремонт и благоустройство на Регионална библиотека "Сава Доброплодни"	Зона на публични функции	272 000.00	48 000.00	320 000.00
		Общо за проект 4:		272 000.00	48 000.00	320 000.00
Общо за група дейности „Културна инфраструктура“:				1 552 000.00	368 000.00	1 920 000.00
Общо за инвестиционен приоритет „Социална инфраструктура“				1 552 000.00	368 000.00	1 920 000.00
ОБЩО СПИСЪК С ИНДИКАТИВНИ РЕЗЕРВНИ ПРОЕКТИ				11 322 000.00	368 000.00	11 690 000.00

Таблица 3: Списък с допълнителни проекти, включени през 2018 г. в изпълнение на изменени Насоки за кандидатстване по процедура за директно предоставяне на БФП по ПО 1 на ОПРР:

№	Наименование на проекта	Обекти на интервенция, включени в проекта	Зона за въздействие, в която попада обекта на интервенция/ 20% функционални връзки	Индикативна стойност на БФП за обекта/ проекта, лв.	Индикативна стойност на собствен принос/ принос от финансов инструмент	Индикативен общ размер на проекта
Инвестиционен приоритет „Енергийна ефективност в административни и жилищни сгради“						
„Енергийна ефективност в административни сгради на общинската администрация“						
1	„Въвеждане на мерки за енергийна ефективност в сградите на Общинска администрация – Сливен“	Северна сграда на Общинска администрация	Зона на публични функции	725 000.00	0.00	725 000.00
		Южна сграда на Общинска администрация	Зона на публични функции	725 000.00	0.00	725 000.00
		Общо за проект 1:		1 450 000.00	0.00	1 450 000.00
Група дейности „Културна инфраструктура“[4]						
2	„Реновиране и реконструкция на сградата на бивша „Популярна банка“ в Регионален център по	„Реновиране и реконструкция на сградата на бивша „Популярна банка“ в Регионален център по фолклористика“	Зона на публични функции	1 600 000.00	400 000.00	2 000 000.00
		Общо за проект 1:		1 600 000.00	400 000.00	2 000 000.00

	фолклористика“					
3	„Ремонт, оборудване и обзавеждане на сградата на Първата държавна текстилна фабрика (Музей „Сливенски затвор“),“	Ремонт, оборудване и обзавеждане на сградата на Първата държавна текстилна фабрика (Музей „Сливенски затвор“)	Зона с преобладаващ социален характер	1 200 000.00	300 000.00	1 500 000.00
						0.00
		Общо за проект 2:		1 200 000.00	300 000.00	1 500 000.00
Общо за група дейности „Културна инфраструктура“:				2 800 000.00	700 000.00	3 500 000.00
Общо за инвестиционен приоритет „Социална инфраструктура”				4 250 000.00	700 000.00	4 950 000.00
ОБЩО СПИСЪК С НОВИ ПРОЕКТНИ ИДЕИ/ОБЕКТИ				4 250 000.00	700 000.00	4 950 000.00

Междинно звено за оценка на проекти, подадени в рамките на Инвестиционната програма на Община Сливен

За изпълнение на Инвестиционната програма и проектните предложения за реализация на Интегрирания план за градско възстановяване и развитие на град Сливен е създадено Междинно звено /МЗ/ на основание Инструкция за определяне на структурата и състава на междинните звена по Процедура BG16RFOPOM.001-039 "Изпълнение на интегрирани планове за градско възстановяване и развитие" по Оперативна програма „Региони в растеж” 2014-2020 г., както и в изпълнение на Заповеди №№ РД15-1835 от 20.08.2015 г.; РД15-1965 от 08.09.2015 и РД15-464 от 28.03.2016 г. на Кмета на община Сливен във връзка с Решение на Министерски съвет №792/17.12.2013, съгласно чл. 123 от Регламент (ЕС) №1303/2013 и във връзка с чл. 7 от Регламент (ЕС) №1301/2013. Междинното звено е специализиран, независим, действащ за срока на изпълнение на инвестиционната програма общински орган, чийто функции и задачи се определят по правилата разработени и одобрени от Управляващия орган на Оперативна програма „Региони в растеж” 2014 – 2020 г.

Със Заповед № РД15-448/16.03.2018 г. за ръководител на Междинното звено е определен зам.-кмет с ресор „Хуманитарни дейности“. МЗ е работна група от четирима експерта, назначени на трудови или служебни правоотношения в щатната численост на общинска администрация - Сливен. Членовете на междинното звено имат опит в управлението на проекти, финансирани със средства от ЕС и същевременно са експерти в различни области – промишлено и гражданско строителство, геодезия, финанси, икономика.

Като експерти в Община Сливен, трима от членовете на Междинното звено са в ресора на зам.-кмет „Устройство на територията и строителството“ /УТС/, а един от тях е в ресора на зам.-кмет „Финанси и общинска икономика“. Като членове на Междинното звено и четиримата експерти са на пряко подчинение на зам.-кмет „Хуманитарни дейности“ /ХД/. В длъжностните характеристики на експертите, включени в Междинното звено, са разписани функциите, описани в част 3 на Инструкция за определяне на структурата и състава на междинните звена.

Общината е гарантирала разделение на функциите и отговорностите, с цел предотвратяване на потенциален конфликт на интереси при извършване на оценка и избор на проекти, посредством следните въведени правила:

1. Функциите по одобряване на доклада на оценителната комисия и издаване на заповед за одобряване на съответното проектно предложение/предложения, както и контрол при осъществяване на цялостната дейност на Междинното звено са делегирани на зам.-кмет „Хуманитарни дейности“, съгласно Заповед № РД15-448/16.03.2018 г.

2. Отделът за подготовка на проектни предложения – „Общинско развитие, проекти и програми“ е подчинен на друг ресорен заместник-кмет - „Икономическо развитие“.

3. Преди стартиране на подготовка на проектни предложения се издава заповед, в която се определят лица, извън състава на Междинното звено, които да се включат в екипа за подготовка на конкретния проект. Лице, което е участвало в оценителна комисия за оценка на проектно предложение по приоритетна ос 1 на ОПРР 2014-2020, не е част от екипа за неговото управление и изпълнение.

В допълнение, отдел „Вътрешен одит“ на община Сливен включва ежегодно в Годишния план за дейността по вътрешен одит извършването на одитни ангажименти, даващи увереност на ръководството на общината относно правилното и законосъобразното провеждане на процедурите по оценка на проектни предложения.

Така създаденото Междинно звено организира и провежда всички дейности, свързани с оценката на проектите предложения за изпълнение на Инвестиционната програма на общината и за изпълнение на стратегия за устойчиво градско развитие, в съответствие с критериите за избор на операции, одобрени от Комитета за наблюдение на ОПРР2014-2020 и с Насоките за кандидатстване по процедура BG16RFOP001-1.001-039 „Изпълнение на Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие“.

Етапи на изпълнението на проектите от Инвестиционната програма на Община Сливен:

В съответствие с Насоките за кандидатстване по процедура BG16RFOP001-1.001-039 "Изпълнение на интегрирани планове за градско възстановяване и развитие 2014-2020" по Приоритетна ос 1 "Устойчиво и интегрирано градско развитие" на ОПРР 2014-2020 г., през 2016г. са подготвени и подадени за оценка 3 проекта от общо 5 бр. от основните проекти по ИП на Община Сливен. Проектните предложения са оценени от МЗ и одобрени от УО на ОПРР 2014-2020. и са сключени договори за безвъзмездна финансова помощ (ДФП), както следва:

1/ Проект „Интегриран градски транспорт на гр. Сливен“

Проектът за интегриран градски транспорт на гр. Сливен е сключен на 13.01.2017. и е със срок на изпълнение до 19.08.2021 г. В рамките на проекта са изпълнени следните дейности:

- Цялостно подновяване на автобусния парк, чрез закупуване на 27 дизелови автобуса:
  - 6 автобуса, емисионен клас ЕВРО 6, с минимум 60 места;
  - 21 автобуса, емисионен клас ЕВРО 6, с минимум 40 места.
- Внедряване на Система за информация на пътниците в реално време включваща
  - GPS и бордови устройства за превозните средства;
  - 6 бр. ел. табла по възлови спирки;
  - 143 бр. статични табла с маршрутната схема и разписанията на градския транспорт;
  - инсталиране на хардуер и софтуер.
- Изграждане на 8 км. велоалеи и монтаж на 75 стойки за велосипеди.

- Въвеждане на мерки за достъпност на спирките на градския транспорт, чрез подновяване на настилката на 143 бр. спирки и монтаж на 40 спирко навеса.
- Ремонт на производствено-техническа база и доставка на оборудване на общинския превозвач – „Пътнически превози“ ЕООД.
- Изграждане на логистичен център.
- Оптимизиране на маршрутната мрежа на градския транспорт, чрез въвеждане на нови линии и съобразяване на разписанията с реалния пътнико-поток.

Реализацията на съвкупността от дейности подобрява качеството на транспортната услуга и пренасочва част от пътуванията на гражданите от автомобилния към градския транспорт. В допълнение е изчислено намаляне на емисиите на парникови газове, замърсяването на въздуха и шума от превозните средства.

2/ Проект „Подобряване на градската среда на Сливен“

Проектът за подобряване на градската среда на гр. Сливен е сключен на 13.01.2017. и е приключен и отчетен на 13.01.2019г. В рамките му са осъществени СМР, строителен надзор, авторски надзор, доставка на оборудване, публичност и визуализация и одит на следните обекти:

- Рехабилитация и благоустрояване на поречията на р. Асеновска

Извършено е благоустрояването на съществуващи озеленени площи по двата бряга на река Асеновска, между мостовете на бул. „Тракия” и ул. „Ген. Скобелев”, по протежение на ул. „6-ти септември” и ул. „Димитър Пехливанов Добрович”.

Проектът включва частична реконструкция и изграждане на нова алейна мрежа и алеи за велосипеди. Изграждане на детска площадка с „Комбинирано съоръжение за игра”, площадка за пясъчни скулптури и люлки тип „Везна”, както и площадка с люлки и въртележки за деца от 3 до 12 години. Изградена е площадка за детски велосипеди, мултифункционално спортно игрище и фитнес на открито. В близост до игрището е ситуиран малък паркинг за 6 автомобила и тоалетна. Около алеите, площадките за игра и площадките за отдых е изградено алеино и градинско осветление, както и е засадена средно и едроразмерна растителност.

- Рехабилитация, благоустрояване и обновяване на обществени озеленени площи за широко ползване и междублокови пространства в кв. Република.

Дейностите са извършени в три района. Във всеки район са подновени скамейките и кошчетата и са монтирани осветителни тела. Изградени са фитнеси на открито. Засадени са дървета, храсти и цветни лехи. В район 1 и 2 е осъществено и изграждане на паркинги. Във всеки от районите са монтирани охранителни камери.

3/ Проект „Подобряване на образователната инфраструктура в гр. Сливен“

Проектът за модернизирание на образователната инфраструктура е сключен на 03.10.2017г. и е приключен и отчетен на 03.10.2020г. В рамките на проекта е извършено СМР, строителен надзор, авторски надзор, доставка на оборудване, публичност и визуализация и одит на следните обекти на образователната инфраструктура:

- Основен ремонт и благоустрояване на ЦДГ "Детство", ж.к. Младост. Обособени са: нов физкултурен и музикален салон, изградена е топла връзка към физкултурния салон, обособен е санитарен възел за хора с увреждания, изграден е методически кабинет. Извършено е топлинно изолиране на фасади и покрив, вкл. хидроизолиране на

покрив, подменена е старата дървена дограма с нова PVC и е изградена соларна инсталация за подгряване на БГВ.

- Основен ремонт и благоустрояване на ЦДГ "Зорница", кв. Стоян Заимов: Топлинно изолиране на фасади и покрив, вкл. хидроизолиране на покрив, подмяна на стара дървена дограма с PVC и алуминиева, изградена е комбинирана БГВ система със соларна инсталация. Изградени са нови битови помещения за персонал към кухнята, нови асансьори, обособени са методически кабинет и музикален салон. Обособен е и двор за деца със специални нужди.

- Основен ремонт, благоустрояване и оборудване на ЦДГ "Мак" и прилежащото ѝ дворно пространство: Сградата е паметник на културата. Извършен е ремонт на външните фасади, полагане на топлоизолация от вътрешна страна на стените, обособен е нов физкултурен салон, като са ремонтирани и останалите пристройки, включително са въведени мерки за енергийна ефективност.

- Основен ремонт и благоустрояване на ЦДГ "Вержин и Хаик Папазян", ж.к. Българка: Обособен е нов физкултурен салон и склад към него; обособено е ново помещение за абонатната станция. Обособени са нови салон на изкуствата, кабинет за деца със специални нужди, учителски кабинет и кабинет за занимания, нов санитарен възел за хора с увреждания, монтиран е нов асансьор. Въведени са мерки за енергийна ефективност, включително соларна система за осигуряване на БГВ.

В изпълнение на изискванията на донора ОПРР 2014-2020г. , в края на 2019г. и началото на 2020 година са подадени за финансиране още 2 броя проекти от списъка с проекти на Инвестиционната програма.

Проектите са оценени от МЗ и одобрени от УО на ОПРР 2014-2020г. и са както следва:

5/ Проект „Изграждане на общинска инфраструктура за предоставяне на социални услуги“

Договорът за БФП е сключен на 13.07.2020 и ще приключи през 2023г. В рамките на проекта се осъществяват проектиране, СМР, строителен надзор, авторски надзор, доставка на оборудване, публичност и визуализация, одит на следните обекти:

- Проектиране, изграждане и оборудване на Център за временно настаняване на бездомни лица
- Проектиране, изграждане и оборудване на Кризисен център за жертви на домашно насилие.

Сградите за предоставяне на социалните услуги ще бъдат изградени в широкия център на гр. Сливен. Тези услуги са нови за общината и са необходими с оглед на нарастващия брой население от малцинствени групи. „Център за временно настаняване на бездомни лица“ ще предоставя социални услуги за бездомни лица за срок до 3 месеца в рамките на календарната година, насочени към задоволяване на ежедневните им потребности. В него ще се осигурява място за живеене и ще се съдейства за включването на потребителите в курсове за квалификация и преквалификация и други обучителни курсове и/или за намиране на работа, както и за социалната им адаптация. Кризисният център за жертви на домашно насилие е предвидено да осигурява комплекс от социални услуги за деца и/или лица, пострадали от насилие, трафик или друга форма на експлоатация. Услугата ще се предоставя за срок до 6 месеца и е насочена към оказване на индивидуална подкрепа, задоволяване на ежедневните потребности и социално-психологическа помощ, когато се налага незабавна намеса, включително чрез мобилни екипи за кризисна интервенция.

5/ Проект „Подобряване на градската среда на Сливен – етап II“

Договорът за БФП е сключен на 02.01.2020 и е до юли 2022г. В рамките на проекта се осъществяват СМР, строителен надзор, авторски надзор, доставка на оборудване, публичност и визуализация, одит на следните обекти:

- Рехабилитация, благоустрояване и обновяване на обществени озеленени площи за широко ползване и междублокови пространства в кв. Българка
- Рехабилитация, благоустрояване и обновяване на обществени озеленени площи за широко ползване и междублокови пространства в кв. Сини камъни
- Рехабилитация, благоустрояване и обновяване на обществени озеленени площи за широко ползване и междублокови пространства в кв. Дружба.

Чрез изпълнението на дейностите ще се изградят атрактивни зелени пространства, достъпни за всички социални групи, в т.ч. и хора с увреждания. Ще бъдат създадени места за отдих, срещи и спортни занимания на хора от различни възрастови и социални групи, което ще подпомогне за подобряването на взаимоотношенията в общността.

Единствената промяна от основния списък с проекти, която е направена по време на изпълнението на ИП е по отношение на обект Изложбена зала „Сирак Скитник“ от инвестиционен приоритет “Културна инфраструктура“. Вместо него е подаден и одобрен за финансиране проект „Подобряване на градската среда на Сливен – етап II“.

С подадените 5 броя проекти е достигнат първоначално заложеният бюджет от 25 605 575.60 БФП за Община Сливен по Приоритетна ос 1 на ОПРР.

	социалната и образователна инфраструктура	
Проектиране и изграждане на кръгово кръстовище и поставяне на допълнително мостово съоръжение Проект 12: Кръстовище „Розова градина“	Изградено кръстовище „Розова градина“ с поставено допълнително мостово съоръжение	цели държавни средства
Рехабилитация и реконструкция на пешеходните мостове над р. Новоселска Проект 15: 1 бр. на ул. „Щросмайер“	Извършен ремонт и поставяне на осветление на пешеходен мост на река Новоселска, ул. „Щросмайер“	средства, предоставени от Напоителни системи ЕАД, клон Средна Тунджа
Изграждане на Синя зона в ЦГЧ – проектиране на схема за еднопосочно движение в ЦГЧ, изграждане на схема за таксуване – автомати за продажба на талони, закупуване на репариращи и специализирани автомобили Проект 16	Введена „Синя зона“ в ЦГЧ и система за паркиране. Изработен е генерален план за организация на движението в централна градска част, който да интегрира различните видове транспорт.	собствени средства на Община Сливен
Рехабилитация и благоустрояване на поречията на р. Асеновска: изграждане на паркови зони със зони за отдих и рекреация; алейна мрежа и велоалеи; детски и спорни площадки; елементи на градското обзавеждане Проект 17	Изграден парк „Асеновец“ по поречията на р. Асеновска между мостовете на бул. „Тракия“ и ул. „Генерал Скобелев“	средства по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020
Изграждане на нови детски, спортни или комбинирани площадки. Център – 3 бр.: 2 детски и 1 спортна Проект 20	Изградени 2 броя детски площадки в ЦГЧ	средства по Оперативна програма „Регионално развитие“ 2007-2013
Облагородяване и благоустрояване на парк „Хамам баир“ – проектиране на алейна мрежа и велоалеи; детски и спорни площадки; туристически маршрути; елементи на градското обзавеждане Проект 21	Изпълнено частично укрепване на свлачища в парк „Хамам баир“, монтаж на осветление, частична рехабилитация на алеини настилки.	собствени средства на Община Сливен
Реконструкция на площади и пешеходни зони, вкл. проектиране и изграждане	Извършена реконструкция на източна част на площад Х. Димитър и пространството	средства по Оперативна програма „Регионално развитие“ 2007-2013

на открита сцена и оформяне на пространства за реализиране на културни събития Пространство между площад Х. Димитър, Ларго, х-л Сливен, Маази, изложбена зала „Сирак скитник“, храм Свети Димитър Проект 22	около храм Свети Димитър	
Благоустрояване на градската среда – градски дизайн и обзавеждане Проект 23	Извършено благоустрояване на градската среда в ЦГЧ /район от пазара до кръстовище „Розова градина“/, вкл. монтаж на градински елементи	средства по Оперативна програма „Регионално развитие“ 2007-2013
Изграждане на публично достъпна Wi-Fi мрежа около училищата, културните центрове, читалища, музеи и адменстративни сгради. На територията на цялата зона за въздействие с публични функции Проект 25	Доставено оборудване и изградена безжична мрежа на 6 точки в ЦГЧ, парк Юнак, градска градина и парк Асеновец	Механизъм за свързване на Европа /MCE/ WiFi4EU
Реконструкция и благоустрояване на сграда; рехабилитация на инженерна инфраструктура; мерки за енергийна ефективност; осигуряване на достъп за хора с увреждания; осигуряване на оборудване и др. Проект 33: Регионална библиотека „Сава Доброплодни“	Извършен ремонт на фасади и покрив и подмяна на фасадна дограма на сградата на Регионална библиотека „Сава Доброплодни“	Проект „Красива България“ към МТСП
Рехабилитация и реконструкция на Пазара, облагородяване на прилежащата му територия Проект 35	<ul style="list-style-type: none"> - Извършен ремонт и реконструкция на сгради и съоръжения в Централен общински пазар. Извършен монтаж на прегради против вятър - Изграден нов пазар в кв. „Сини камъни“ 	собствени средства на Община Сливен
Проектиране, изграждане и оборудване на нова сграда от културната инфраструктура Проект 47: Зала „Сливен“ – културен, образователен и развлекателен център	Извършен основен вътрешен и външен ремонт на концертна зала „Сливен“	целеви държавни средства
Цялостна реконструкция и	Извършени ремонтни	средства на читалището и

обновяване, вкл. оборудване Проект 53: Читалище „Зора“	дейности в читалище „Зора“	Община Сливен
Проектиране и изграждане на закрит спортен комплекс Проект 63: ПГХТ „Акад. Н. Неделчев“	Проектиран и изграден нов физкултурен салон в двора на ПГХТ „Акад. Н. Неделчев“	средства по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020, бенефициент – Министерство на образованието и науката
Основен ремонт и благоустрояване на сграда от образователната инфраструктура и прилежащото и дворно пространство Проект 67: ЦДГ „Мак“	Цялостен ремонт и благоустрояване на ЦДГ „Мак“	средства по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020
Основен ремонт и благоустрояване на сграда от образ. инфраструктура и прилежащото и дворно пространство Проект 68: Детска ясла № 14	Саниране и ремонт на Детска ясла 14	собствени средства на Община Сливен

В Зоната за публични функции са частично или напълно изпълнени заложените в ИПГВР дейности в 17 от 74 проекта или 22,97 % от предвиденото в Плана.

Таблица 5: Списък на изпълнени или в процес на изпълнение проекти в зоната с потенциал за икономическо развитие

Зона с потенциал за икономическо развитие		
Групи проектни предложения Проект/обхват по ИПГВР	ОПИСАНИЕ НА ИЗПЪЛНЕН ОБЕКТ	ИЗТОЧНИК НА ФИНАНСИРАНЕ
Реконструкция на улична мрежа: асфалтова настилка, пешеходни алеи и тротоари, обособяване на паркоместа, улично осветление, достъпна среда Проект 2: ул. Керамика	Извършено преасфалтиране на ул. Керамика /от Самуиловско шосе до пътя за гр. Ямбол/	собствени средства на Община Сливен
Рехабилитация на улична мрежа: асфалтова настилка, пешеходни алеи и тротоари, обособяване на паркоместа, улично осветление, достъпна среда Проект 6	- Извършено преасфалтиране на ул. Светлина - Изграден паркинг пред фирма „Миролио“	Държавни средства

В Зоната с потенциал за икономическо развитие са частично или напълно изпълнени заложените в ИПГВР дейности в 2 от 11 проекта или 18,18 % от предвиденото в Плана.

Таблица 6: Списък на изпълнени или в процес на изпълнение проекти в зоната с преобладаващ социален характер

Зона с преобладаващ социален характер		
Групи проектни предложения Проект/обхват по ИПГВР	ОПИСАНИЕ НА ИЗПЪЛНЕН ОБЕКТ	ИЗТОЧНИК НА ФИНАНСИРАНЕ
Благоустрояване на подходите между вилна зона и ж.к. Българка и ж.к. Сини камъни, вкл. благоустрояване на улиците покрай Дюлева река Проект 39	Изграждане на подход от Вилна зона към ж.к. Сини камъни, посредством мостово съоръжение над Дюлева река	собствени средства на Община Сливен
Рехабилитация, благоустрояване и обновяване на обществени озеленени площи за широко ползване, междублоковите пространства, детски, спортни или комбинирани площадки Проект 40: кв. Клуцохор	Изграждане на фитнес на открито в кв. Клуцохор Изграждане на спортна площадка в кв. Клуцохор, двора на бивше начално училище Хаджи Димитър	собствени средства на Община Сливен
Рехабилитация, благоустрояване и обновяване на обществени озеленени площи за широко ползване, междублоковите пространства, детски, спортни или комбинирани площадки Проект 41: кв. Комлука – 1 брой детска площадка Проект 52: кв. Комлука – 1 детска и 1 спортна площадка	Изградени 3 броя детски площадки и 1 брой комбинирано спортно игрище	средства по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020
Рехабилитация, благоустрояване и обновяване на обществени озеленени площи за широко ползване, междублоковите пространства, детски, спортни или комбинирани площадки Проект 43: кв. Република – 2	Изградени 3 броя детски площадки и 2 броя комбинирани спортни игрища	средства по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020

броя детски площадки Проект 54: кв. Република – 1 комбинирана площадка		
Рехабилитация, благоустрояване и обновяване на обществени озеленени площи за широко ползване, междублоковите пространства, детски, спортни или комбинирани площадки Проект 45: ж.к. Българка - 1 детска и 1 спортна площадка Проект 56: ж.к. Българка - 1 детска и 1 спортна площадка	В процес на изпълнение е изграждането на 3 броя детски, 1 брой спортни площадки и 1 брой фитнес на открито	средства по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020
Рехабилитация, благоустрояване и обновяване на обществени озеленени площи за широко ползване, междублоковите пространства, детски, спортни или комбинирани площадки Проект 46: ж.к. Сини камъни - 2 детски и 3 спортни площадки	В процес на изпълнение е изграждането на 3 броя детски площадки	средства по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020
Рехабилитация, благоустрояване и обновяване на обществени озеленени площи за широко ползване, междублоковите пространства, детски, спортни или комбинирани площадки Проект 47: ж.к. Дружба - 3 детски и 3 спортни площадки Проект 58: ж.к. Дружба – 1 детска площадка	В процес на изпълнение е изграждането на 4 броя детски площадки; 2 броя спортни игрища и 1 брой фитнес на открито	средства по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020
Рехабилитация, благоустрояване и обновяване на обществени озеленени площи за широко ползване, междублоковите пространства, детски, спортни или комбинирани площадки Проект 49: кв. Стоян Заимов – 2 детски и 1 спортна площадка	Обновена 1 брой детска площадка	собствени средства на Община Сливен
Изграждане на нови детски, спортни или комбинирани площадки в междублоковите пространства	Изградена 1 брой детска площадка	собствени средства на Община Сливен

Проект 51: кв. Клуцохор – 2 детски площадки		
Изграждане на нови детски, спортни или комбинирани площадки в междублоковите пространства Проект 57: ж.к. Сини камъни – 1 бр. детска площадка	Изградена 1 брой детска площадка южно от бл. 6	собствени средства на Община Сливен
Изграждане на нови детски, спортни или комбинирани площадки в междублоковите пространства Проект 59: ж.к. Младост – 1 бр. детска площадка	Изградена 1 брой детска площадка между бл. 4 и бл. 5	собствени средства на Община Сливен
Изграждане на нови детски, спортни или комбинирани площадки в междублоковите пространства Проект 60: кв. Даме Груев – 1 детска и 1 спортна площадка	Обновена 1 брой детска площадка източно от бл. 53	собствени средства на Община Сливен
Реставрационно-консервационни дейности на обектите на КИН и прилежащите им пространства Проект 69: Къща-музей на сливения бит, кв. Комлука	Спечелен проект за извършване на консервационно-реставрационни дейности в обекта. Предстои изпълнението на строително-монтажни дейности	средства по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020
Реставрационно-консервационни дейности на обектите на КИН и прилежащите им пространства Проект 70: Музейна сбирка „Добри Чинтулов“, кв. Комлука	Спечелен проект за извършване на консервационно-реставрационни дейности в обекта. Предстои изпълнението на строително-монтажни дейности	средства по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020
Реставрационно-консервационни дейности на обектите на КИН и прилежащите им пространства Проект 71: Къща-музей на Хаджи Димитър , кв. Клуцохор	Спечелен проект за извършване на консервационно-реставрационни дейности в обекта. Предстои изпълнението на строително-монтажни дейности	средства по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020
Консервационни дейности за съхраняване на традиционната улична структура и опадване на	Спечелен проект за извършване на възстановяване на	средства по Оперативна програма „Региони в

<p>обектите на КИН в традиционната им среда</p> <p>Проект 72: за цялата зона за въздействие с преобладаващ социален характер</p>	<p>калдъръмена настилка по ул. Симеон Табаков от кръстовище с ул. „Генерал Столетов“ до къща-музей на сливения бит</p>	<p>растеж“ 2014-2020</p>
<p>Проектиране и изграждане на многофункционален Младежки обществен център</p> <p>Проект 84: кв. Надежда</p>	<p>Изграден образователен център в кв. Надежда</p>	<p>Българо-швейцарска програма за развитие</p>
<p>Изграждане на пристройка към спортна зала Проект 85: Спортна зала „Младост“, парк „Юнак“</p>	<p>Извършено припокриване на покрива и частичен вътрешен ремонт на спортна зала „Младост“</p>	<p>собствени средства на Община Сливен</p>
<p>Реконструкция и благоустрояване на сграда; рехабилитация на инженерна инфраструктура; мерки за енергийна ефективност; благоустрояване на прилежащи площи и др.</p> <p>Проект 87: Комплекс Асеновец, кв. Клуцохор</p>	<p>Основен ремонт на спортна зала „Асеновец“, в т.ч. мерки за енергийна ефективност, подмяна на вътрешни инсталации, оборудване и др.</p>	<p>целени държавни средства</p>
<p>Ремонт и благоустрояване на сграда от образователната инфраструктура и прилежащото и дворно пространство</p> <p>Проект 93: ПГ по икономика Проф. д-р Димитър Табаков, ж.к. Сини камъни</p>	<p>Проектиран и изграден нов физкултурен салон с топла връзка към основната сграда на гимназията</p>	<p>средства по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020, бенефициент – Министерство на образованието и науката</p>
<p>Ремонт и благоустрояване на сграда от образователната инфраструктура и прилежащото и дворно пространство. Основен ремонт и пускане в експлоатация на плавните басейни</p> <p>Проект 94: 12 ОУ Елисавета Багряна, кв. Сини камъни</p>	<p>Извършен основен ремонт и пуснат в експлоатация плавен басейн в 12 ОУ Елисавета Багряна</p>	<p>собствени средства на Община Сливен</p>

<p>Основен ремонт и благоустрояване на сграда от образователната инфраструктура и прилежащото и дворно пространство; мерки за енергийна ефективност; подмяна на остарели инсталации; благоустрояване на дворни пространства и др.</p> <p>Проект 99: Детска ясла № 3, кв. Комлука</p>	<p>Саниране, подмяна на дограма и вътрешен ремонт на Детска ясла № 3</p>	<p>собствени средства на Община Сливен</p>
<p>Основен ремонт и благоустрояване на сграда от образ.инфраструктура и прилежащото и дворно пространство; мерки за енергийна ефективност; подмяна на остарели инсталации; благоустрояване на дворни пространства и др.</p> <p>Проект 100: ЦДГ „Теменуга“, кв. Република</p>	<p>Ремонт на кунхенски блок на ЦДГ „Теменуга“</p>	<p>собствени средства на Община Сливен</p>
<p>Основен ремонт и благоустрояване на сграда от образ.инфраструктура и прилежащото и дворно пространство; мерки за енергийна ефективност; подмяна на остарели инсталации; благоустрояване на дворни пространства и др.</p> <p>Проект 101: ЦДГ „Вержин и Хаик Папазян“, ж.к. Българка</p>	<p>Основен вътрешен и външен ремонт на ЦДГ „Вержин и Хаик Папазян“</p>	<p>средства по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020</p>
<p>Основен ремонт и благоустрояване на сграда от образ. инфраструктура и прилежащото и дворно пространство; мерки за енергийна ефективност; подмяна на остарели инсталации; благоустрояване на дворни пространства и др.</p> <p>Проект 103: ЦДГ „Детство“, ж.к. Младост</p>	<p>Основен вътрешен и външен ремонт на ЦДГ „Детство“</p>	<p>средства по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020</p>
<p>Основен ремонт и благоустрояване на сграда от образ.инфраструктура и прилежащото и дворно</p>	<p>Основен вътрешен и външен ремонт на ЦДГ „Зорница“</p>	<p>средства по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020</p>

<p>пространство; мерки за енергийна ефективност; подмяна на остарели инсталации; благоустрояване на дворни пространства и др. Проект 106: ЦДГ „Зорница“, кв. Стоян Заимов</p>		
<p>Основен ремонт и благоустрояване на сграда от образ. инфраструктура и прилежащото и дворно пространство; подмяна на остарели инсталации; благоустрояване на дворни пространства и др. Проект 108: Детска ясла № 6, кв. Република</p>	<p>Реконструкция на детска площадка и ремонт на покрив в Детска ясла № 6</p>	<p>собствени средства на Община Сливен</p>
<p>Основен ремонт и благоустрояване на сграда от образователната инфраструктура и прилежащото и дворно пространство; подмяна на остарели инсталации; благоустрояване на дворни пространства и др. Проект 113: ЦДГ „Детски рай – филиал“, кв. Дружба</p>	<p>Ремонт и преоборудване помещения в сграда (корпус в ДГ "Детски рай" - 2) за детска ясла</p>	<p>собствени средства на Община Сливен</p>
<p>Основен ремонт и благоустрояване на сграда от образователната инфраструктура и прилежащото и дворно пространство; подмяна на остарели инсталации; благоустрояване на дворни пространства и др. Проект 114: ЦДГ „Звездица“, кв. Даме Груев</p>	<p>Санитарне на сграда ДГ "Звездица"</p>	<p>държавни средства</p>
<p>Проектиране и изграждане на Обединено детско заведение Проект 115: кв. Надежда</p>	<p>Проектиране и изграждане на нова сграда – ЦДГ „Надежда“, кв. Надежда</p>	<p>Българо-швейцарска програма за развитие</p>
<p>Реконструкция, преустройство и благоустрояване на сграда и прилежащите и пространства Проект 116: Сградата на закрито училище Хаджи Димитър, кв. 250, кв. Клуцохор</p>	<p>Основен ремонт и преустройство на сградата на закрито училище Хаджи Димитър в Център за обществена подкрепа и Дневен център за деца с тежки множествени увреждания</p>	<p>средства по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020</p>

<p>Реконструкция, преустройство и благоустройство на сграда и прилежащите и пространства: внедряване мерки за енергийна ефективност</p> <p>Проект 118: Център за социална рехабилитация и интеграция на незрящи, кв. Република</p>	<p>Реконструкция, преустройство и благоустройство на общинска сграда и прилежащите и пространства в Център за социална рехабилитация и интеграция на незрящи</p>	<p>Проект „Красива България“ към МТСП</p>
<p>Проектиране, изграждане и оборудване на сграда на социалната инфраструктура</p> <p>Проект 124: Център за временно настаняване на бездомни лица</p>	<p>Спечелен проект за проектиране, изграждане и оборудване на Център за временно настаняване на бездомни лица. Предстои изпълнение на СМР</p>	<p>средства по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020</p>
<p>Проектиране, изграждане и оборудване на сграда на социалната инфраструктура</p> <p>Проект 125: Кризисен център за жертви на домашно насилие</p>	<p>Спечелен проект за проектиране, изграждане и оборудване на Кризисен център. Предстои изпълнение на СМР</p>	<p>средства по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020</p>
<p>Проектиране, изграждане и оборудване на сграда на социалната инфраструктура</p> <p>Проект 126: Многофункционален рехабилитационен център за хора с физически увреждания</p>	<p>Проектирана, изградена и оборудвана сграда на социалната инфраструктура – Защитено жилище</p>	<p>Сградата е проектирана и изградена със средства от Американското Посолство и оборудвана със средства по Фонд „Социална закрила“ към МТСП</p>
<p>Проектиране, изграждане и оборудване на сграда на социалната инфраструктура</p> <p>Проект 127: Клуб на пенсионера и инвалида</p>	<p>Извършен основен ремонт на пенсионерски клубове в кв. Комлука, Даме Груев и кв. Дружба</p>	<p>собствени средства на Община Сливен</p>

В Зоната с преобладаващ социален характер са частично или напълно изпълнени заложените в ИПГВР дейности в 29 от 129 проекта. За 11 е осигурено финансиране или са стартирали строително-монтажни работи. В процентно отношение това е 31 % от идентифицираните като нужди обекти.

Цялостното изпълнение на проектни идеи и разпределението им по зони за въздействие е представено в следните диаграми:

Фигура 5: Идентифицирани проекти в ИПГВР

Фигура 6: Разпределение на изпълнените проекти по зони за въздействие

Хоризонтални проекти

Освен идентифицираните в таблиците към ИПГВР проекти с конкретни обекти на интервенция, стратегическият документ предвижда и изпълнението на **хоризонтални мерки** и групи проекти, които се отнасят за цялата градска територия и не могат да бъдат ограничени само в една зона за въздействие. Това са т.н. **проекти с хоризонтален характер**, осъществявани на цялата територия на града и имащи за целева група населението на Сливен.

Проект с такъв характер е „**Интегриран градски транспорт, гр. Сливен**“, който обхваща цялата територия на града, вкл. частите от индустриалните зони, които не

попадат в обхвата на одобрената зона за въздействие с икономически функции. Проектът е отнесен към **мярка X-1-01, група проекти X-1-01-01** от Приоритет 1: Възстановяване и развитие на средата за обитаване и подобряване на енергийната ефективност. Дейностите, описани в ИПГВР, са изпълнени отчасти с дейностите, включени в проекта, финансиран по ос 1 на ОПРР 2014-2020, отчасти с въведената „**Синя зона**“ в ЦГЧ и система за паркиране. Изработен е генерален план за организация на движението в централна градска част, който да интегрира различните видове транспорт; изградена е система за таксуване, посредством СМС и монтирани автомати за продажба на талони; закупен е специализиран автомобил, тип „паяк“.

Като допълнение на гореописаното и с оглед цялостната подмяна на градския транспорт, на 17.12.2019 г. Община Сливен, в партньорство с общинския превозвач – „Пътнически превози“ ЕООД сключва договор за БФП с Управляващия орган на Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г. по проект „**Мерки за адресиране на транспорта като източник на замърсяване на атмосферния въздух в община Сливен**“. Общата безвъзмездна финансова помощ е в размер на 10 999 992 лв. С проектното предложение се предвижда обновяване на превозните средства, обслужващи обществения градски транспорт в Община Сливен, чрез закупуване на 4 бр. нови електрически автобуса, които се приемат за най-екологичния вид превозни средства и 6 бр. нови тролейбуса с подобрена енергийна ефективност.

Предвижда се да бъдат изведени от експлоатация общо 11 бр. превозни средства, от които:

- 5 броя дизелови автобуси отговарящи на стандарт Евро 0 и Евро I, произведени в периода от 1976 г. до 1995 г.

- 6 броя тролейбуси на възраст 33 г., произведени през 1986 г.

Проектът включва също обновяване и ремонт на съществуваща 35 годишна (от 1984г.) инфраструктура, осигуряваща експлоатацията на тролейбусния транспорт в град Сливен чрез:

- Ремонт на 8 сектора от въздушноконтактната мрежа;
- Ремонт на токоизправителни станции (ТИС) – 2 бр. /ТИС 2 "Дружба" и ТИС 3 "Г. Кирков" /
- Доставка на зарядни станции - 4 бр. бавни зарядни станции за електрическите автобуси и 1 брой бърза зарядна станция.

Проектът по ОПОС 2014-2020 г. надгражда изпълненият по ОПРР 2014-2020 г. проект и показва последователност в политиката на Община Сливен по отношение подмяна на остарелият автобусен парк, въвеждане на алтернативни форми на транспорт, облекчаване на трафика в ЦГЧ и намаляване емисиите на парникови газове.

Друг тип проекти с хоризонтален характер са проектите, насочени към подобряване на управлението и развитието на човешките ресурси. ИПГВР съотнася тези проекти към **мярка X-4-01, група проекти X-4-01-01: ефикасно управление и X-4-01-02: развитие на човешките ресурси**. Този тип хоризонтални мерки имат отношение към постигане на Приоритет 4: Подобряване възможностите за осъществяване на бизнеса и развитие на предприемачеството.

В периода 09.2018 – 06.2020 г. Община Сливен участва като партньор по проект „Подкрепа за предприемачество в Област Сливен“. В рамките на проекта 100 лица от областта са получили обучение в предприемачески, управленски и бизнес знания и умения, като 25 от тях са подпомогнати в разработването на бизнес-идеи и бизнес планове за управление на самостоятелна стопанска дейност.

С финансиране от Оперативна програма „Добро управление“ функционира **Областен информационен център**, чиято основна задача е информиране на гражданите и бизнеса за възможностите, които предоставят оперативните програми и отворените схеми за кандидатстване.

Справка от ИСУН 2020 ни дава следната информация по отношение **изпълняваните от бизнеса проекти** по ОП "Развитие на човешките ресурси" 2014-2020: 14 проекта с място на изпълнение "Община Сливен" с обща стойност 2 338 529,39 лева, от които 2 163 595,43 лв. е БФП.

По програмата, която предоставя най-много средства за бизнеса през програмен период 2014-2020 г. – Иновации и конкурентноспособност, справка в ИСУН 2020 показва 457 изпълнени или в процес на изпълнение проекти на обща стойност 47 675 581.21 лв., от които безвъзмездна финансова помощ - 32 919 091.16 лв.

Други хоризонтални проекти, посочени в ИПГВР на Сливен са групирани в направления:

- **ефективно управление:** подобряване на управлението чрез развитие на електронно правителство и предоставяне на електронни услуги за бизнеса и населението; създаване на ГИС на Община Сливен.

Две основни нововъведения са изпълнени в това направление в рамките на отчетния период: въведена е **Система за електронно централизирано класиране за прием на децата в общинските детски заведения** на територията на общината. Създадена е пълна и иновативна **Географска информационна система /ГИС/**. ГИС – Сливен е достъпна онлайн и дава обобщена или детайлна информация за кадастър, регулационни и застроителни планове, вид собственост, различни изгледи за територията на гр. Сливен и голяма част от останалите населени места. Системата спомага бизнеса при планиране и осъществяване на инвестиции.

- **развитие на човешките ресурси:** подобряване достъпа до заетост и намаляване равнището на безработица; интегриране на маргинализираните общности в обществения живот.

В периода 2014-2020 г. Община Сливен изпълнява следните проекти, насочени към подобряване на условията на живот, достъпа до образование и работа на уязвими групи от хора:

Таблица 7: Списък на изпълнени или в процес на изпълнение хоризонтални проекти в направление развитие на човешките ресурси

№	Проект и финансиращ орган	Кратко описание	Период на изпълнение	Верифицирани от Управляващите органи средства
---	---------------------------	-----------------	----------------------	---

1	Осигуряване на топъл обяд в община Сливен Процедура – Осигуряване на топъл обяд 2015	Закупуване на хранителни продукти за приготвяне на обяд в кухненския блок на Домашен социален патронаж.	09.2015 04.2016	–	31 198 лв.
2	Подкрепа и разширяване дейността за почасово предоставяне на услуги за социално включване в общността или в домашна среда на звено за социални услуги "Домашен помощник" към Домашен социален патронаж, град Сливен ОП РЧР 2014-2020	Наемане на медицински специалист и 65 лични асистенти за хора над 65 г. възраст с ограничения или в невъзможност за самообслужване.	02.2016 12.2017	–	836 318 лв.
3	Устойчиво интегриране на младите хора от община Сливен на пазара на труда, които са в риск от социално изключване ОП РЧР 2014-2020	Идентифициране и мотивиране на 80 неактивни лица от 18 до 29 г. възраст за активно включване в обучение или реално участие на пазара на труда.	08.2016 12.2017	–	348 904 лв.
4	Предоставяне на интегрирани услуги за ранно детско развитие в Общностен център за деца и семейства Сливен	Подкрепа за създадените по Проект за социално включване в община Сливен интегрирани услуги за ранно детско развитие, насочени към деца до 7 годишна възраст и техните родители от уязвими групи, вкл. деца с увреждания и техните семейства, както и бъдещи родители.	08.2016 12.2021	–	820 587 лв.
5	Осигуряване на топъл обяд в Община Сливен ОП за храни и/или основно материално подпомагане	Осигуряване на топъл обяд, всеки работен ден, на 1600 лица от уязвими групи.	10.2016 02.2020	–	3 101 770 лв.
6	Социално-	Предотвратяване на	03.2019	–	755 022 лв.

	икономическа интеграция на уязвими групи в Община Сливен ОП НОИР 2014-2020 ОП РЧР 2014-2020	социалното изключване сред ромските деца чрез инвестиции в детското развитие и разнообразие от услуги за подкрепа на родителите.	12.2021		
7	Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания в Община Сливен ОП РЧР 2014-2020	Предоставени мобилни почасови интегрирани социално-здравни услуги, които имат за цел да подпомогнат ежедневието на уязвими лица от целевата група /поставяне на инжекции; смяна на превръзки; измерване на кръвна захар; рехабилитация и др./	07.2019 01.2021	–	281 609 лв.
8	3.1 -Топъл обяд в условията на пандемията от COVID-19 в община Сливен ОП за храни и/или основно материално подпомагане	Осигуряване на топъл обяд, включващ супа, основно ястие, хляб и минимум веднъж седмично десерт за 1600 лица от целевите групи.	02.2021 12.2021	–	612 057 лв.
9.	Патронажна грижа + в община Сливен ОП РЧР 2014-2020	Предоставяне на почасови мобилни интегрирани здравно-социални услуги, съобразно разработена от Министерство на здравеопазването методика за предоставяне на патронажна грижа.	03.2021 08.2022	–	БФП – 1 086 591 лв.
10	Предоставяне на социални услуги в Кризисен център и Център за временно настаняване на бездомни лица. ОП РЧР 2014-2020	Финансиране предоставянето на услуги в Кризисен център и Център за временно настаняване на бездомни лица с капацитети по 20 места.	Сключване на ДБФП 01.2021 Период на изпълнение 09.2022- 06.2023	–	БФП – 236 398 лв.
Общо:					8 110 454 лв.

АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ПОСТИГНАТИЯ НАПРЕДЪК В ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ИПГВР

Зоните в ИПГВР на Сливен обхващат 51 % от територията на града, в т. ч. всички най-гъсто населени квартали, цялата централна градска част и голяма част от индустриалните зони. В таблиците с групи проектни предложения е описан обхват, който включва почти всички сгради на държавната и общинска администрация, детски

градини и училища. Идентифицирани са нужди от рехабилитация на улични мрежи във всички улици, попадащи в обхвата на зоната за въздействие с публични функции, 16 броя улици в зоната с преобладаващ социален характер и 5 броя улици в зоната с потенциал за икономическо развитие. По отношение на благоустрояване на градската среда – градски дизайн и обзавеждане и изграждане на детски и спортни площадки са описани проекти в почти всички квартали от зоната с преобладаващ социален характер.

Въпреки широкият обхват на ИПГВР, обусловен от необходимостта да се включат всички, формулирани при обсъжданията проблемни обекти, се наблюдава изпълнение на голям брой обекти – 48 приключени и 11 в процес на изпълнение.

По отношение на хоризонталните мерки Община Сливен е изпълнила описаното в мярка Х-1-01, като дори е надградила предвидените дейности с включеното оборудване и СМР по проект „Мерки за адресиране на транспорта като източник на замърсяване на атмосферния въздух в община Сливен“.

Значителни са и усилията по отношение на предлагане на социални, здравни и образователни услуги на уязвими групи: възрастни хора, малцинствени групи, хора в неравностойно положение. Изпълняват се не само проекти, по които общината е конкретен бенефициент, но и такива, чието финансиране е на конкурентен принцип. Изпълнените проекти са по различни оперативни програми: ОП РЧР, ОП НОИР и ОП за храни и/или основно материално подпомагане. Впечатление прави изключително големият проект за предоставяне на топъл обяд, който е с продължение от 10.2016 до 12.2021, с прекъсване от 11 месеца. Постигнатата и поддържана през целия период на изпълнение целева група от 1600 души е една от най-големите в страната за този тип проекти.

Видимо от таблиците с изпълнени проекти по зони са използвани различни източници на финансиране. Освен традиционните източници: собствени бюджетни средства, целеви държавни средства и безвъзмездни средства по оперативните програми, Община Сливен е финансирала част от дейностите си по програми към МТСП – Проект „Красива България“, Фонд „Социална закрила“; извъноперативни програми – Българо-швейцарска програма за развитие; Финансов механизъм на ЕИП и Норвежки финансов механизъм. Един от проектите е финансиран директно от Европейската комисия, а един от обектите е изграден със средства от Американското посолство.

За постигане на целите на ИПГВР и основните 4 приоритета допринася и изпълнението на няколко допълнителни обекта, които не са изрично посочени в таблиците на Плана.

✓ По програмата за енергийна ефективност на Министерство на регионалното развитие и благоустройството, основно през 2019 и 2020 година са санирани общо 51 многофамилни жилищни сгради. Сградите са разположени в различни квартали на града в зоната с преобладаващ социален характер, част от тях са в зоната за публични функции с висока обществена значимост.

✓ В периода 03.2016 – 05.2017 г. е извършен основен ремонт на ЖП гара Сливен на стойност 2 786 110 лв. Средствата са осигурени от държавния бюджет на Национална компания „Железопътна инфраструктура“.

✓ По отношение на рехабилитацията на улична мрежа в периода на изпълнение на ИПГВР е изградена нова улица в кв. „Сини Камъни“ до бл. 36; кв. „Даме Груев“ източно от бл.42, която осигурява безконфликтен достъп от тази част на квартала до ул. „Радој Ралин“ и ул. „Цар Симеон“. Периодично се изпълнява ремонт на улици в града и се заделят средства за ремонт на тротоари. Извършено е регулиране на движението в кръстовището на „Бургаско шосе“ и бул. „Стефан Стамболов“ и пред Общински пазар на

кръстовището на ул. „Цар Освободител“ и бул. „Цар Симеон“ посредством изграждане на светофарни уредби.

✓ Като допълнение на изпълнените проекти №№ 85,87,93 и 94 от зоната с преобладаващ социален характер са извършени следните инвестиции в спортна инфраструктура: Изградена нова система за отопление в зала „Васил Левски“ по програма BG04 „Енергийната ефективност и възобновяема енергия”, финансирана от Министерство на енергетиката. Изградена нова спортна зала за борба в парк „Юнак“ върху общински терен със средства на Министерството на младежта и спорта.

✓ Община Сливен изпълнява проект по приоритетна ос 5 на ОПРР 2014-2020 г. със стойност на БФП 1 121 094.65 лв. По проекта ще бъдат изградени Център за грижа за лица с психични разстройства /с капацитет 15 лица/ и Център за грижа за лица с умствена изостаналост /също с капацитет 15 лица/. Проектът е продължение на инвестициите на общината в социална инфраструктура, които са видни от изпълнените в зоната с преобладаващ социален характер проекти 116,118,124,125, 126 и 127. Чрез изграждането на двата нови центъра ще се осигури подходяща и ефективна социална инфраструктура, допринасяща за предоставяне на нови качествени социални услуги за лица с увреждания, в съответствие с Плана за действие за периода 2018-2021 г. и Националната стратегия за дългосрочна грижа.

Всичко гореизложено потвърждава чрез през периода 2014-2020 Община Сливен е изпълнявала активни и целенасочени действия за реализация на максимален брой обекти от дългия списък, описан в ИПГВР, с което е постигнат значителен напредък за реализиране на заложената визия на града и формулираните 4 основни приоритета.

ИНФОРМАЦИЯ ЗА ВЪЗНИКНАЛИТЕ ПРОБЛЕМНИ ОБЛАСТИ, ОГРАНИЧИТЕЛИ И ДР., ПРОЯВЕНИ НА МЕСТНО НИВО И ПОПРЕЧИЛИ ЗА ПЪЛНАТА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ИПГВР

Практиката при всички бенефициенти показва, че почти винаги в изпълнението на проекти възникват трудности. Това се констатира от всички общини в България и е особено наблюдавано при реализацията на инфраструктурни обекти. Ефикасното и навременно справяне с настъпилите проблеми е ключов аспект от ролята на ръководителите на проекти, както и на проектните екипи и някои затруднения могат да се преодолеят лесно в движение. Други фактори обаче имат по-голямо въздействие върху успеха на проектите и могат да доведат до рискове за осъществяването им като цяло. Някои от често срещаните проблеми са свързани с пропуски или грешки на самите бенефициенти при подготовката и планирането на изпълнението на проектите и/или при тяхното управление и реализацията на проектните дейности. Други пречки обаче са породени от извънредни обстоятелства, независещи от бенефициента и проектния екип, в т.ч. сериозни забавяния и невъзможност за подписване на договор с избран изпълнител, поради продължаващи обжалвания от страна на участници в обществени поръчки, некачествено изпълнение на договори от избраните изпълнители и необходимост от повторно обявяване на нови процедури за избор на изпълнител и др.

Като възможни пречки пред реализацията на проектите и дейностите, заложи в ИПГВР могат да бъдат включени и:

- ✓ липса на проектна готовност
- ✓ допуснати грешки в работните или технически проекти

- ✓ продължителни съгласувателни процедури, особено с НИНКН към Министерство на културата
- ✓ липса на възможности за финансиране
- ✓ промяна на собствеността на имотите, върху които се планират интервенции
- ✓ промяна в начина на стопанисване, както и във функциите на обектите
- ✓ промяна в състоянието на сградния фонд
- ✓ липса на подходящи сгради/терени за реализация на инвестицията
- ✓ недостиг на общински средства или заемно финансиране за реализация на проектите в планирания период
- ✓ промени в законодателните изисквания по време на изпълнение на даден проект
- ✓ покачване на цените и инфлация

Анализът на изпълнението на ИПГВР на гр. Сливен показва, че гореизброените неблагоприятни обстоятелства в известна степен са представлявали ограничаващи фактори и пред Община Сливен при реализацията на проектите, включени в плана.

При реализацията на проект „Подобряване на градската среда на Сливен“, част от ИП на общината, екипът за изпълнение на проекта се е наложило да поправя в движение пропуснати грешки в работния проект. За захранването на предвидената в проекта поливна система е посочен несъществуващ на обекта кладенец. По време на изпълнение на СМР са извършени всички действия по хидрогеоложки проучвания, проектиране, съгласуване с Басейнова дирекция – Пловдив, изграждане и оборудване на кладенец за водовземане на повърхностни води и захранване на поливната система на парка.

Често се откриват грешки в изчисленията на фракции, пясък и други видове работи или пропуски в количествените сметки на работните или технически проекти, които в последствие се компенсират от непредвидени работи или остават за сметка на изпълнителя при изпълнение на инженеринг.

При изпълнението на една от дейностите по проект „Интегриран градски транспорт, гр. Сливен“ е констатирана пречка, която в последствие води до препроектиране на една от изградените велоалеи, но не възпрепятства цялостното изпълнение на дейността и проекта. В сила от 20.02.2018 г. влиза Наредба № РД02-20-2 от 20.12.2017 г. за планиране и проектиране на комуникационно-транспортната система на урбанизираните територии. Тя определя значително по-голяма широчина на еднопосочни и двупосочни велоалеи. Наредбата влиза в сила след изготвяне на идейната концепция за алеите и сключване на ДБФП с Управляващия орган на ОПРР и преди изготвянето на пълния работен проект. Това води до значително стесняване на платното на един от основните булеварди в града – „Георги Данчев“, препроектиране по време на изпълнение на СМР и преместване на алеята на един от тротоарите, след свикване на Комисия по безопасност на движението към Община Сливен и Решение на Общински съвет Сливен.

Във връзка с покачването на цени на СМР и основни материали е извършено временно спиране на проект „Подкрепа за деинституционализация на социални услуги за хора с увреждания в община Сливен“, препроектиране на Център за грижа за лица с психични разстройства и Център за грижа за лица с умствена изостаналост,

дофинансиране на строително-монтажните дейности и повторно пускане на процедура за избор на изпълнител. Това забавя изпълнението на проекта, който към момента на изготвяне на настоящия доклад не е приключил.

Друга пречка, породена от извънредни обстоятелства и извън контрола на бенефициента и проектния екип се наблюдава при изпълнението на проект „Подкрепа за деинституционализация на грижите за деца“ по ос 5 на ОПРР 2014-2020 г. Дейностите по проекта са изпълнени. Изградени са и оборудвани Център за обществена подкрепа и Дневен център за подкрепа на деца с тежки множествени увреждания и техните семейства. Поради съдебни спорове между фирмата изпълнител на оборудването и НАП не може да бъде извършено последно плащане към изпълнителя от страна на Община Сливен и да бъде подадено искане за финално плащане по проекта.

От съществено значение за финансирането на част от обектите в ИПГВР на Сливен е липсата на проектна готовност. Този проблем отчасти е преодолян с използване на възможността за кандидатстване с идейна концепция, включваща схема, заверена от Главния архитект на общината, обяснителна записка и окрупнено КСС, по което в последствие да бъде извършено възлагане на инженеринг. По този начин е възложен и изпълнен един от обектите по проект „Подобряване на градската среда на Сливен“, всички строително-монтажни работи по проект „Интегриран градски транспорт, гр. Сливен“, двата центъра по проект „Изграждане на общинска инфраструктура за предоставяне на социални услуги“ и всички три обекта по проект „Подобряване на градската среда на Сливен, етап 2“. Въпреки това има програми и процедури /напр. Програма „Възобновяема енергия, енергийна ефективност, енергийна сигурност“ на Финансовия механизъм на ЕИП/ по които кандидатстването за безвъзмездни финансови средства става с готов работен проект и влязло в сила разрешение за строеж. Освен работни или технически проекти липсват и актуални енергийни обследвания на административните сгради, посочени в ИПГВР .

Един от често срещаните за всички общини проблеми – налагането на финансови корекции върху процедурите за избор на изпълнители и изпълнените договори не е станал пречка за изпълнението на проектите на Община Сливен в периода 2014-2020. Въпреки, че се наблюдават сигнали за нередности, в повечето случаи същите са на минималния праг от 5 %. Община Сливен редовно обжалва решенията на управляващите органи, като в не малка част от случаите първоначално заложените проценти на финансова корекция се намалят или отпадат след решение на съда.

Общ проблем и ограничител при изпълнението на проекти и планирани мерки на всички общини в страната, изпълняващи Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие, който се наблюдава и при Община Сливен, е недостигът на бюджетни средства за реализиране на всички обекти, включени в стратегическите им документи. Допълнително, като причина за ниското ниво на изпълнение на обектите и проектите в ИПГВР, следва да бъде изведено и твърде оптимистичното и нереалистично планиране и залагане на мерки и дейности, които се оказват твърде амбициозни и мащабни за изпълнение, предвид ограничените възможности и ресурси на общината. **За преодоляването на този недостатък е необходимо активно да се работи за навременното бюджетно осигуряване и възлагане разработването на технически или работни проекти и енергийни обследвания на сгради за стратегически важните**

инфраструктурни обекти на Община Сливен с цел постигане на оптимално ниво на проектна готовност. Чрез оптимизиране на броя на обектите и проектите, заложен за изпълнение, ефективно планиране на ресурсите и търсене, идентифициране и използване на различни варианти на финансиране, Община Сливен има капацитета и възможностите да преодолее тази проблемна област през новия програмен период.

ОСНОВНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ЗА СЛЕДВАЩИЯ ПЕРИОД

С определящо значение за новия програмен период 2021-2027 г. ще бъде използването на различни варианти за изпълнението на важни за развитието на града и региона проекти и инфраструктурни интервенции посредством използването на инструменти за финансов инженеринг, както и реализирането на активно сътрудничество на публичните власти с бизнеса чрез различните форми за публично-частно партньорство.

През новия програмен период, освен грантовата финансова помощ, е необходимо да се потърсят и други форми на финансиране, една от които са **финансовите инструменти** и включването на обекти, които, при обосноваване финансов анализ, могат да възстановят кредита, отпуснат за тяхното изграждане и/или реновиране. Инструментите на финансов инженеринг се прилагат при финансово устойчиви и пазарно ориентирани проекти в разнообразни направления – градско развитие, публична инфраструктура, бизнес инициативи и др. Подкрепата се осъществява под формата на заеми, рисков капитал, гаранции, ценни книжа, дялово участие или комбинация от тях, най-често под формата на проектно финансиране. Типични области за финансиране на такъв тип проекти са: спортни обекти, културни обекти, ВИК инфраструктура и съоръжения за отпадъци, транспортна инфраструктура и др.

Една такава възможност дава Фонд ФЛАГ, който предоставя нови възможности за финансиране на публични инвестиционни проекти и общините са допустими кредитоискатели. Условието за одобрение на инвестиционен проект е да създава икономически ползи за града. Община Сливен вече реализира първия си подобен проект по приоритетна ос 6 на ОПРР „Интегриран проект за развитие на туризма и подобряване на културната и историческа инфраструктура в Община Сливен“, където дейностите се финансират смесено с грантови средства и финансов инструмент.

Необходимо е да бъдат търсени възможности за осъществяване на проекти чрез публично-частни партньорства като форма на допълване на европейските фондове през следващия програмен период. Законът за **публично-частно партньорство** предоставя разнообразни възможности за мобилизиране на частен ресурс в публични проекти и трябва да се използва като техен катализатор. Също така ПЧП проектите от страна на частния бизнес се разглеждат като пространство за дългосрочна инвестиция с приемливо ниво на риск и възвръщаемост. Основни движещи сили за използването на ПЧП са инвестициите в инфраструктура, тъй като икономическият растеж е пряко свързан с подобряването на инфраструктурата, водещо до по-голяма ефективност на използваните ресурси. Важен е и фактът, че чрез ангажирането на частен ресурс за определени проекти се освобождават публични средства за други, по-ниско рентабилни, но необходими публични инвестиции. В публичния сектор често срещано е планирането на проекти, чиято финансова устойчивост във времето е под въпрос, в този смисъл финансирането чрез ПЧП гарантира икономическата жизнеспособност на проектите и устойчивостта на

инвестициите. Намалява се риска да се влага ресурс в обекти, които не реализират достатъчно приходи за нормално функциониране и правят инвестицията безсмислена. Освен това паралелното планиране на инициативите по ПЧП и оперативните програми е и задължително условие за успех на проектите, които ще могат да се финансират единствено чрез финансов инженеринг, а техният обхват все повече се разширява.

Еволюцията на политиката по отношение на градското развитие през последните години е свързана с припознаване на градовете като основни двигатели на промяната към устойчив начин на живот в редица документи на световно и европейско ниво: Целите на ООН за устойчиво развитие, Новия градски дневен ред на ООН (2017 г.), Териториалния дневен ред 2020, Градския дневен ред на ЕС и др. В тях съществено място заема определянето на основните характеристики на подхода за **устойчиво градско развитие, включващ стратегическа визия за развитие, включване в политиката на всички градове, независимо от тяхната големина и насърчаване на връзките между тях**, интеграция между различните сектори в градските територии, многостепенно управление, включване на широк кръг заинтересовани страни и използването на разнообразни източници на финансиране за изпълнение на заложените цели и дейности. Тези принципни положения са вградени в стратегическите документи за регионално и пространствено развитие на национално ниво и в България, които служат като основа за изпълнение на бъдещата Програма за развитие на регионите (ПРР) за програмния период 2021-2027 г.

За новия програмен период Европейската комисия поставя акцент върху засилването на градското и териториалното измерение на политиката на сближаване чрез въвеждането на нова цел на политиката "Европа по-близо до гражданите", подкрепяща подход, основан на териториалните специфики и ангажираност на местните власти и гражданското общество в посрещането на специфичните местни предизвикателства. Съгласно проекта на Регламент относно ЕФРР и КФ за периода 2021-2027 г., в рамките на устойчивото градско развитие ще се подкрепи интегрираното териториално развитие с цел по-ефективно справяне с икономическите, екологичните, климатичните, демографските и социалните предизвикателства, засягащи градските райони, включително функционалните градски зони и **насърчаването на връзките между градските и селските райони**. В рамките на подкрепата на ЕФРР по цел на политиката "Европа по-близо до гражданите" е формулирана специфична цел, насочена към насърчаване на интегрираното социално, икономическо и екологично развитие, културното наследство и сигурността в градските райони.

Политиката в областта на **енергийната ефективност** е много съществен елемент от националната и европейската енергийна политика и политиката в областта на климатичните промени. Процесът на преминаване към енергетика с ниски нива на вредни емисии изисква повишаване на енергийната ефективност, увеличаване използването на енергия от възобновяеми източници в брутно крайно енергийно потребление, подобряване на енергийното управление, развитие на енергийната инфраструктура и изграждането на вътрешния пазар, както и разработването на различни концепции и внедряване на нови технологии и услуги. Налице е необходимост от интензифициране на усилията в посока повишаване на енергийната ефективност, с оглед подобряване на конкурентоспособността на икономиката. Предприетите действия в тази

насока ще способстват и за изпълнението на изисквания за спестяване, произтичащи от член 7 на Директивата за енергийна ефективност.

Прегледът на изпълнението на политиките на ЕС в областта на околната среда препоръчва разработването на дългосрочна стратегическа визия и интегриран подход, чрез които националните политики да ускорят навлизането на кръговата икономика във всички икономически сектори.

Развитието на индустриалния сектор има водеща роля за повишаване на икономическия растеж, създаването на нови работни места и увеличаването на експортния капацитет на положителна тенденция за разширяване на производствените мощности на местни и чуждестранни компании, възможността за подкрепа от страна на държавата за планираните от компаниите нови инвестиции би спомогнала за значително увеличаване на регионалната икономическа и иновационна активност и подобряване на регионалните икономически и иновационни показатели. В тази връзка е необходимо да бъдат предвидени интервенции за създаване на условия за ускорено изграждане на модерна индустриална, вкл. изпитателна инфраструктура в цялата страна с оглед преодоляване на териториалните дисбаланси в инвестиционната активност в страната чрез изграждане на нови и развитие на съществуващите индустриални зони като предпоставка за привличане на инвеститори в сектори с висока добавена стойност, привличане на стартиращи компании и/или за разширение на малки и средни предприятия.

Основните предизвикателства включват: насърчаване на възможностите за местни и чуждестранни инвестиции в областта на екологичните иновации и кръговата икономика, насърчаване на ефективното използване на ресурсите чрез увеличаване на енергийната ефективност, по-нататъшно разработване на възобновяеми енергийни източници и подобряване на практиките за устойчивост в транспортния сектор.